ateitis

1965 nr. 7
Rugsėjis

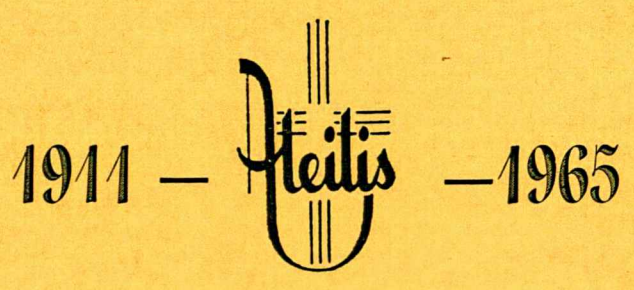

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS
LITHUANIAN R-CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

1965 RUGSĖJIS — SEPTEMBER Nr. 7

TURINYS

Ateitis — Komentarai 169
Mūsų bendradarbiai 170
Tėvas Ambrozijus Prakapas, O.F.M. — Naujas mokslo ir religijos sujungimo ieškotojas 171
Algis Norvilas, red. — Mintys iš Dainavos . 174
A.A. — Ketvirtasis aktas 179
Skuja — Girdžiu 180
dr. Juozas Girnius — Ir mirė jis kaip įkalintas apaštalas 182
Mūsų organizacijoje 185
Eglė Pauliukonytė — Dvi savaitės Kennebunkporte 186
Vox Populi 188
Juzė Kruzė — Jaunučių stovyklos istorija . . 189
A. ir A. Liulevičiai — Sustosiu ir pagalvosiu . 190
V. Ramūnas — Philadelphijos ateitininkų šeimos šventė 192
Nuo rytų iki vakarų . . . . . 3-čias virš. psl.

Viršelis — nuotrauka kun. A. Kezio, S.J.

ATEITIS YRA MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Vyr. red.: Skirmuntas Radvila

Red. nariai: Rimvydas Šliažas, Elena Bradūnaitė, Milda Pakalniškytė

★

Redakcijos adresas
"ATEITIS"
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

★

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

"A T E I T I S"
5725 So. Artesian Ave.
Chicago, Illinois 60629

Prenumerata metams $5.00
pagal JAV dol. kursą
Garbės prenumerata metams $10.00
Subscription $5.00 per year
Administracija:
5725 So. Artesian Ave.
Chicago, Illinois 60629

★

Second class postage paid at the Chicago Post Office

ATEITIS

SUSIRINKIMUI BAIGIANTIS

Rugsėjo mėnuo atneša ketvirtąją Bažnyčios Susirinkimo sesiją, kuri yra skelbiama būsianti paskutiniąja Vatikano Antrajam Susirinkimui. Mūsų mintys kartu su mūsų vyskupais, kurie švento Petro bazilikoje svarstys Bažnyčios atsinaujinimo bruožus.

Bažnyčios Susirinkimas mumyse kelia džiaugsmą ir rūpestį. Džiaugsmą: nes Susirinkimas buvo didelė Dievo dovana Bažnyčiai. Popiežiaus Jono XXIII plačiai atvertus langus į pasaulį jau niekas nebegalės uždaryti. Susirinkimas leido žengti pirmąjį žingsnį liturgijos atnaujinime — mums labai brangi iškelta mintis, kad viešoji Bažnyčios malda turi būti vientisa ir suprantama. Paskelbtoji deklaracija apie ekumeninius ryšius su kitom krikščionių bažnyčiom palengvins kelią į krikščionių susivienijimą. Dogmatinė konstitucija "Apie Bažnyčią" yra pagrindas naujai, stipriai bendruomeninei Bažnyčios teologijai· mūsų pačių žvilgsnis į Bažnyčią turės keistis — nes pagal šį dokumentą Bažnyčia yra Dievo tauta, piligrimų bendruomenė.

Susirinkimas kelia ir rūpestį. Pirmoje eilėje, sunku matyti, kaip vyskupai įstengs atlikti visą likusį darbą: per praėjusias tris sesijas priimti keturi dokumentai, gi šioj sesijoj likę svarstyti ir priimti vienuolika. Būtų gaila, jei laiko stoka būtų atsakinga už neišdiskutuotų tekstų priėmimą ar svarbių klausimų atidėjimą. Tikimės, kad Susirinkimas svarstys ir priims religinės laisvės, santykių su nekrikščionimis ir seminarijų reformos deklaracijas bei pagrindinę schemą "Bažnyčia moderniajame pasaulyje".

Į Susirinkimą žvelgiam su optimizmu. Esame tikri, kad su juo prasideda naujas, žavus, gyvas Bažnyčios amžius.

KUNIGAI MUMS

Rugsėjo vidury Chicagos tėvų jėzuitų koplyčioje savo pirmąsias iškilmingas mišias laikė kun. Kęstutis Žemaitis. Norime jį šia proga pasveikinti ir palinkėti jam sveikatos ir Dievo palaimos. Kun. Žemaitis "Ateičiai" mielas ir dėl to, kad jau daugelį metų žurnalui rašo ir jo tobulinimu rūpinasi.

Kunigas Žemaitis sekantiems metams skiriamas į Clevelando šv. Jurgio parapiją. Tuo ypač džiaugiamės, nes esame tikri, kad jo buvimas ten bus vitaminai Clevelando lietuviško jaunimo veiklai. Toks pašaliniam stebėtojui jokio nusistebėjimo nekeliąs įvykis: jaunas lietuvis kunigas skiriamas į lietuvišką parapiją, mums yra didelis džiaugsmas, nes, deja, iki šiol buvo kitaip. Trys mums pa-

Kun. K. Žemaitis laiko primicijų mišias. Asistuoja prel. Balčiūnas ir kun. V. Bagdanavičius, MIC.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

žįstami jauni kunigai, baigę lietuvių seminariją Romoje, negavo darbo lietuvių parapijose. Jų energija, kurią jie pašvenčia savo parapijų jaunimui, neina veltui, tačiau jų dabartinis darbas maža ryšio teturi su tuo, kuriam jie ruošėsi: darbui Lietuvoje, kai atsiras galimybė ten grįžti. Toks tiesiog tragiškas kunigų nutrupėjimas, kai jų mums reikia kiekvienoje mūsų parapijoje, stebėtojui yra nesuprantamas. Toks visiškas nesirūpinimas mūsų jaunaisiais kunigais kėlė pagundą abejoti, kiek rimtas susirūpinimas kunigiškais pašaukimais lietuvių tarpe. Smagu, kad dabar padėtis keičiasi.

Po mišių pusryčiuose kun. Žemaitis nuoširdžioje kalboje nuolat grįžo prie minties, kad kunigas ir pasaulietis vienas kito labai reikalingi. Mums reikia mūsų jaunų kunigų. Mes kreipiamės į mūsų vyskupus, į mūsų klebonus, kad pas mus galėtų sugrįžti kunigai, kurių mes netekome.

ŽODIS FOTOGRAFAMS

Kongreso metu Toronte daugelis dalyvių pirmą kartą dalyvavo mišiose, kurios buvo laikomos koncelebracijos būdu. Būrys kunigų su vyskupu viduryje kartu meldžiasi. Artėja konsekracijos metas — visa bendruomenė giliai susikaupusi laukia Kristaus žodžių, kuriuos kartos kunigai prie altoriaus. Ir šiuo susikaupimo momentu pradeda žaibuoti fotografų lemputės.

Koncertas — keli fotografai apakina dainininkus, o to atsisukę šaudo į klausytojus, kurie jiems nieko blogo nepadarė. Šis ritualinis publikos ir scenos veikėjų kankinimas pasidarė toks visuotinis, kad net dideli ženklai ant durų į salę (kaip tai buvo Toronte), prašantys kamerų savininkus spektaklio metu nešaudyti, jokios įtakos fotografams nepadarė.

Kodėl tai keliame? Dėl to, kad čia per ilgai tęsiasi nesusipratimas. Foto kameros savininkui atrodo, kad kiekvieną įvykį jis turi teisę užrašyti — daugiau: užrašydamas filmon jis tik padidino įvykio vertę. Norėtume tačiau kelti mintį, kad kai kurie ir visuomeniniai įvykiai yra arba tokie intymūs (mišios), ar nuotaika tokia trapi (koncertas), kad įvykio pergyvenimas yra milžiniškai svarbesnis, negu jo užfiksavimas. Jei šie du siekiai kertasi, fotografas turi trauktis.

Nuo seno fotografai žinomi savo sumanumu ir greita orientacija, todėl manome, kad jie įdomesnes vaidinimų nuotraukas ras generalinėse repeticijose, žavesnes dainininkų nuotraukas gaus su rožėmis, o ne su atvira burna. Nesiūlom leisti kokių įstatymų prieš fotografus, bet apeliuojam į šios brolijos žmoniškumą, kad klounų scenos mūsų bažnyčiose ir koncertų salėse baigtųsi.

LAISVĖ BRANGIAI KAINUOJA

Mūsų dienomis neužtenka būti tyliu, geru žmogumi: ateina momentų, kada tylėjimas reiškia pikto pasirinkimą, gi kalbėjimas reiškia nemalonumus savo artimiesiems. Štai pavyzdys.

Susipažinkime su ponu Warren C. Fortson iš Americus, Georgia. Visus savo 39 metus praleidęs JAV pietuose. Baigęs teisės mokslus, jis vertėsi advokato praktika ir ėjo Sumter County apskrities advokato pareigas. Šią vasarą pradėjo kilti įtampa tarp miesto baltos ir juodos rasės gyventojų — demonstracijų metu prieita prie kraujo praliejimo. Rugpiūčio pradžioje Fortson pasiūlė sudaryti komitetą, į kurį įeitų abiejų rasių atstovai, kurie bandytų išspręsti konflikto priežastis. Savaime suprantamas pasiūlymas, ar ne? Tačiau per vieną mėnesį dingo Fortson klientai, jis buvo stumiamas iš savo apskrities advokato pareigų, buvo atleistas iš "Sunday-school" mokytojo pareigų, vadinamas komunistu ir ateistu, neteko savo senų draugų, buvo grasinamas telefonu, gi jo vaikai persekiojami mokykloj. Po mėnesio Fortson su žmona ir penkiais vaikais turėjo persikelti iš Americus į Atlantą, nes gyvenimas pasidarė neįmanomas. Skaudžiausia buvo tai, kad buvo susidarius tokia visuomenės nuotaika, jog pažįstami drįsdavo jiems rodyti draugiškumą tik privačiai, o viešumoj būdavo šalti.

Ką tai bendro turi su mumis? Mūsų mažiau, gal ir blogis ateina subtilesnėm proporcijom. Tačiau yra analogija ir mūsų gyvenime: kai Jonas Šoliūnas grįžo iš Alabamos ir savo įspūdžius atspausdino "Drauge", kai kurie mūsų visuomenės žmonės ne tik kad redakcijai laiškų prirašė, bet taip pat telefonu persekiojo senus jo tėvus. Ir aišku, tie, kurie skambino, save laikė gerais žmonėmis — taip, kaip Americus, Georgia.

MŪSŲ BENDRADARBIAI

Tėvas **Ambrozijus Prakapas,** O.F.M. "Ateityje" mūsų matomas pirmą kartą. Gyvena Toronte, Kanadoje.

Algis Norvilas studijuoja University of St. Louis. Daug darbavęsis prie studentų ateitininkų stovyklos programos paruošimo.

Dr. Juozas Girnius yra mūsų Federacijos Vadas ir žurnalo "Aidai" redaktorius. Dedama kun. A. Lipniūno apybraiža buvo spausdinta "Aiduose".

Eglė Kaulukonytė yra mokslėivė ateitininkė iš Worcester, Mass. "Ateičiai" ji nesvetima — jos korespondencijas esame daug kartų spausdinę.

Juzė Kruzė — slapyvardis. Kas už jo slepiasi — nežinome, bet norėtume, kad daugiau mums parašytų.

Skuja — pirmasis eilėraštis "Ateityje". Tikimės, kad šį seks ilga eilė.

naujas mokslo ir religijos sujungimo ieškotojas

AMBROZIJUS PRAKAPAS, O.F.M.

Paskaita, skaityta moksleivių ateitininkų stovykloje Wasaga Beach, Ontario.

Prieš porą šimtų metų atsiradęs skilimas tarp mokslo ir religijos dar yra jaučiamas ir dabar. Taip pat yra jaučiama ir reikalas sujungti šias abi taip svarbias žmonijai institucijas. Ir, tur būt, nei vienas kitas žmogus nėra tiek pasidarbavęs suderinime mokslo ir religijos kaip prieš dešimt metų miręs prancūzas jėzuitas Pierre Teilhard de Chardin. Jo gyvenimo bruožus ir svarbesnes mintis pateiksime šiame rašinėlyje.

Pierre Teilhard de Chardin gimė 1881 metais Prancūzijoj ketvirtas iš 11 vaikų šeimos. Tėvas buvo pozityviųjų mokslų gerbėjas; motina — švelnios sielos, giliai pamaldi moteris, įdiegusi nuo pat vaikystės Petrui Kristaus meilę, kurią vėliau jam mokslas ne tik neužgesino, bet dar labiau įliepsnojo. Dar mažas būdamas mėgo rinkti įvairius akmenis, kas rodė jo palinkimą į geologus. Tačiau jo pagrindinis pašaukimas buvo tapti jėzuitu, kunigu. Prieš I-jį Didįjį karą baigė jėzuitų naujokyną, filosofines ir teologines studijas. 1912 metais buvo įšventintas kunigu ir tuoj pradėjo studijuoti savo pamėgtą geologiją ir paleontologiją. Paskaitęs filosofo Bergsono veikalą apie evoliuciją, labai susidomėjo šia moksline teorija.

1914 metais kilus karui, tėvas Teilhard įstojo prancūzų kariuomenėn sanitaru. Dienos metu turėjo traukti sužeistuosius pro zvimbiančias priešo kulkas; nakties didesnę dalį pašvęsdavo galvojimui, minčiai. Čia, akivaizdoje vieno iš didžiausių žmogaus žvėriškumo pasireiškimų — karo, tėvas Teilhard padeda pagrindus pasaulio vizijai, kuri yra pilna vilties ir optimizmo.

Baigiantis karui 1918 metais jis darė savo vienuolinius įžadus, gerai žinodamas, kaip jis rašė, "kiek dvasinės galios turi žmogiška meilė, kiek gero galima padaryti turint turto ir gyvenant nepriklausomai"; jis, tačiau, darė šiuos įžadus, norėdamas "per išsižadėjimą išlaisvinti dangišką liepsną, kurią turi trigubas pageidimas, pašventinti skaistybe, neturtu ir paklusnumu slypinčią jėgą meilėje, turte ir nepriklausomybėje".

1920 metais, baigęs savo studijas, tapo paskirtas geologijos profesorium Katalikų Institute Paryžiuje. 1922 metais turi progos prisidėti prie mokslinės ekspedicijos į Azijos Mongoliją. Šalia mokslinio darbo, paveiktas Ordos dykumos

PIERRE TEILHARD DE CHARDIN

grožio, parašo trumpą veikalą "Mišios ant pasaulio", kurį tinkamai charakterizuoja vienas šio laiko mokslininkų Sir Julian Huxley: "Tai nuostabus poetinis veikalėlis, kurs tuo pat laiku yra ir mistinis ir realistinis, religinis ir filosofinis".

Grįžus tėvui Teilhard iš Azijos, laukė nemalonus netikėtumas. Savo paskaitose studentams jis paskleidė daug naujų minčių ir kai kurios iš jų baimino jo vyresniuosius. Šie, bijodami konservatyvios to laiko Romos įsikišimo, nebeleido jam dėstyti šiame institute. Jam buvo, tačiau, sudaryta proga važiuoti su mokslinėmis ekspedicijomis į Aziją, Australiją, Afriką. Tėvas Teilhard buvo vienas iš Davidson Black ekspedicijos narių, kai buvo atrasta vadinamo Pekino žmogaus kaukolė.

Mokslinės kelionės, atradimai, santykiai su įvairiais pasaulio mokslininkais sustiprino jo I-jo Didžiojo karo metu susidarytą evoliucinio pasaulio sampratą, o, be to, ir reikalą sujungti, kaip jis pats pavadino, tas dvi žvaigždes — mokslą ir religiją. Būdamas dar Kinijoj 1938 metais parašė savo svarbiausią veikalą "Žmogaus fenomeną". Jame, remdamasis daugumos mokslininkų priimtais daviniais, tėvas Teilhard įrodo, kad pirminė pasaulio medžiaga, veikiama dvejopos energijos (tangentinės arba mechaninės ir radijacinės, kuri yra visos evoliucijos principas), vystėsi į didesnes sintezes, į didesnį sąmoningumą: nuo atomo iki gyvybės ląstelės; nuo tvenkinio maurų iki žmogaus. Evoliucija nesustojo prie sąmoningumo, bet su žmogaus atėjimu tas sąmoningumas peržengė minties, refleksijos slenkstį. Ir jei nuo instinkto, kur yra gyvulio sąmoningumas, iki refleksijos tėra tik vienas žingsnis, tačiau tas žingsnis yra toks didelis, kad jis palieka kitus sutvėrimus be galo toli. Gyvulys žino, bet jis nežino, kad jis žino. Žmogus gi, refleksijos dėka, gali atgręžti savo žinojimą į save ir todėl jis gali daryti pažangą, abstrakcijas; iš šios galios kyla matematika, menas, meilės svajonės. Šios naujos galios, refleksijos, dėka žmogus yra ne vien individas, bet ir *asmuo,* arba "centras, kuriame visa visata atsispindi nepasekamu būdu", kaip aptaria tėvas Teilhard. Kaip su gyvybe žemėje atsirado naujas sluogsnis, vad. biosfera, gyvybės sluogsnis, taip, pasak tėvą Teilhard, su minties atsiradimu žemė įgavo naują sluogsnį, kurį jis vadina noosfera arba proto, minties sfera. Tėvas Teilhard rašo, kad jei kitos planetos gyventojas, pajėgus analizuoti visokią radijaciją, žvelgtų į mūsų žemę, tai jam šios planetos charakterizuoja arba svarbiausias bruožas nebūtų miškų žalumas ar vandenynų mėlynumas, bet minties spinduliavimas.

Su žmogaus atėjimu ir mintimi pasaulio evoliucija nesibaigia. Tie "minties grūdai", sako tėvas Teilhard, turi jungtis į didesnę sintezę, kad žmonija taptų vienas didžiulis mintijantis ir jaučiantis vienetas. Tik tas jungimasis turi ir gali būti atliktas ne prievartoje, kaip nori diktatoriai, bet meilėje, kuri yra asmeninio jungimosi energija.

Evoliucija privalo turėti galutinį tikslą arba tašką, į kurį sueina visos jos linijos. Šis taškas turėtų būti už laiko ir erdvės ribų, bet kartu ir erdvėje, idant galėtų kreipti evoliuciją tinkama kryptimi. Šį tašką tėvas Teilhard vadina Omega, pagal paskutinę graikų alfabeto raidę (tikrumoje tai yra Dievas). Iki žmogaus atėjimo Omega veikė evoliuciją neasmeniškai, paslaptingai judindamas radijacinę energiją; su žmogumi Jis bendrauja asmeniniu būdu, veikdamas jį savo meilės atrakcija, kuri yra vienintelis būdas jungti asmenis — tuos eveliucinius žiedus, jų nedeformuojant.

Kadangi žmogus yra evoliucija tapusi sąmoninga, jis turi sąmoningai ieškoti evoliucijos tikslų. Jis turi augti savyje, sudvasindamas savo gyvulines tendencijas; jungtis su kitais centrais — asmenimis ir, pagaliau, vienytis su centrų Centru, pilnai atbaigdamas save Omegoje.

Tėvas Teilhard, be abejo, pripažįsta, kad yra daug blogio pasaulyje, kurį jis vadina sutvėrimo šešėliu. Be fizinio blogio, kaip ligos ir kita, yra moralinis blogis, kaip žmonių nenoras pridėti pastangų keliant pasaulio progresą ir pilnai save atbaigti Omegoje. Išeidamas iš taško, kad evoliucijos atsiekimas tokios nuostabiai sudėtingos būtybės — žmogaus, per tiek negalimybių negalėjo įvykti be bendradarbiavimo tarp "be galo didelio ir be galo mažo", tėvas Teilhard daro pagrįstą išvadą, kad žmonija atsieks ne būtinai, tačiau neklaidingai savo tikslo — galutinio subrendimo.

Veikiant didžiuliam evoliuciniam spaudimui, susijungus individams, tautoms bei rasėms, išsivystys galingas troškimas jungtis su aukščiausiuoju Židiniu. Ir kaip kiekvienas tobulėjimas pasiekia kritišką momentą, kada daiktai įgauna naują stovį, taip ir žmonija, toji sąmoningoji visata, atkritus tiems, kurie atsisakė laisvai jungtis su Omega, išsilaisvins iš medžiagos ir galuti-

nai remsis vien Dievu — Omega. Tada gyvojoj masėje bus atsiektas didžiausias sudėtingumas ir sąmoningumas, o pasaulis liks materialiai išsekusi mūsų planeta; ir tai bus pasaulio pabaiga.

Remdamasis, kaip minėjome, mokslo daviniais, piešia tėvas Theilhard šią dinamišką, evoliucinio pasaulio viziją, pasaulio, kurs nėra suprantamas be transcendentinio ir imanentinio (esančio ir pasaulyje) Omegos. Rodydamas natūralistams krikščionybės faktą, jis įrodo, kad tai, ko pasaulis laukė, krikščioniškas Apreiškimas su perviršiu įvykdė. Tas Centras Omega yra ne kas kita, o Kristus, "per kurį, pasak šventą Paulių, ir kuriam yra visa sutverta". Kristus savo įsikūnijimu organiškai įsijungė į visą visatą ir savo meilės atrakcija, traukdamas į save ir skatindamas artimo meilę, diriguoja, veda žmoniją į galutiną tikslą, kai ji pasaulio pabaigoje susivienys su Dievu ir bus, kaip sako šv. Raštas, "visame visas Dievas".

Pasak tėvą Teilhard, pasaulio raidoje yra kelios fazės: kosmogenezė arba pasaulio scena iki gyvybės; biogenezė — gyvybės atsiradimas; noogenezė — proto, minties atsiradimas ir vystymasis, ir pagaliau Kristogenezė, kurioje Kristus savo įsikūnijimu, mokslu, meilės atrakcija, persunkia, atnaujina ir atbaigia žmoniją. Tarp skliaustelių čia galima atkreipti dėmesį, kad kristogenezės šviesoje mūsų ateitininkų šūkis ir idealas — visa atnaujinti Kristuje, kuriuo mes bendradarbiaujame su Kristumi, įnešdami daugiau Kristaus šviesos į savo aplinką, turi kosminės, žmonijai atbaigiamosios reikšmės, kuri baigsis tik su pasaulio pabaiga.

Krikščionybė, pasak tėvą Teilhard, netik neprapuolė mokslo milžiniškai praplėstame pasaulyje, bet dargi rado naują vietą jo raidoje, evoliucijoje. "Šiuo laiku", rašo jis, "krikščionybė yra vienintelė minties srovė visoj noosferoje, kuri yra pakankamai drąsi ir pažangi apimti pasaulį, pajėgi siekti neriboto tobulumo, kur tikėjimas ir viltis siekia atbaigimo meilėje. Vien tik krikščionybė šiandien pajėgia pasaulyje suderinti vienu gyvu veiksmu Visumą ir Asmenį, be kurio visa iki šiol atsiekta evoliucijos pažanga turėtų sugriūti".

Kituose savo veikaluose tėvas Teilhard dėsto savo mistiką ir moralę. Pasak jo, tikinčiajam pasaulis nėra visai profaninis: jis yra Dievo veikimo scena arba, kaip jis pavadina, dieviškoji aplinka, kurioje visa tampa Kristaus kūnas. Todėl, pasak jo, meilė Dievui ir meilė pasauliui viena kitos neišskiria. Tikintysis privaląs turėti dvigubą šūkį, kurs tikrumoje yra vienas: pirmyn ir aukštyn. Pirmyn — kelti pasaulio progresą; aukštyn — vienytis kaskart labiau su Dievu. Siekiant šio tikslo, žmogus turi eiti iki savo pastangų galo; visa kita, rašo tėvas Teilhard, yra tuštybė.

Čia pateikėme tėvo Teilhard de Chardin svarbesniąsias mintis. Kaip matėme, jo veikaluose mokslas sutinką tikėjimą ir vienas antrą papildo, aiškinant tą didžiulę realybę, kuri yra pasaulis.

Deja, nei vienas tėvo Teilhard de Chardin veikalas negalėjo būti išleistas dar jam gyvam esant. Po II-jo Pasaulinio karo tėvas Teilhard nuvyko Romon prašyti leidimo išspausdinti savo veikalus. Leidimas nebuvo duotas. Nežiūrint skausmo, kurį turėjo pergyventi negavęs šio leidimo, jis paliko paklusnus savo vyriausybei. Turėdamas teisę palikti rankraščius, kam norėjo, džiaugėsi viltimi, kad jo veikalai išvys pasaulį bent po jo mirties.

Paskutinius savo gyvenimo metus praleido Niujorke, sutikdamas moksliniuose simpoziumuose plataus pasaulio mokslininkus, kurie noriai klausėsi jo nuomonės ir gerbė jo kilnią asmenybę.

Mirtis užklupo staigiai 1955 metų Velykose. Mirtis jam nebuvo priešas, bet, kaip rašė, "organiškai reikalingas stovis, kad mumyse įsižiebtų amžinoji Ugnis".

Tuoj po mirties išėjo iš spaudos jo "Žmogaus fenomenas", kurs Prancūzijoj buvo paskelbtas kaip svarbiausias šio šimtmečio veikalas. Pasipylė vertimai į įvairias kalbas, vertinimai mokslo ir teologijos atžvilgiu. Jo įvertinimą tiksliai susumavo anksčiau minėtas mokslininkas Sir Julian Huxley: "Dėka savo plataus mokslo žinojimo, surišto su giliu religiniu jausmu ir griežta vertybių sąvoka, jis pakreipė teologus vertinti savo idėjas evoliucijos perspektyvoje ir privertė mokslininkus įžvelgti dvasines vertybes savo išvadose".

II-jo Vatikano visuotinio susirinkimo dėka tėvo Teilhard de Chardin vertė pradėjo kilti ir Romoje. Neseniai išrinktas jėzuitų ordino generolas T. Arrupe pavadino jį vienu iš didžiausių šio laiko mąstytojų. Pats popiežius Paulius VI išsireiškė Paryžiaus kardinolui, kad P. Teilhard de Chardin raštai yra būtini šiems laikams. Iš tikrųjų, kaskart didėjantis jo raštų skaitytojų skaičius liudija, kad šio laiko žmonės juose randa tai, ko labiausiai šiuo metu pasigenda — mokslo ir religijos sintezės; iš jų jis byloja ten kaip mokslininkas, pranašas, poetas ir šventasis.

PIERRE TEILHARD DE CHARDIN

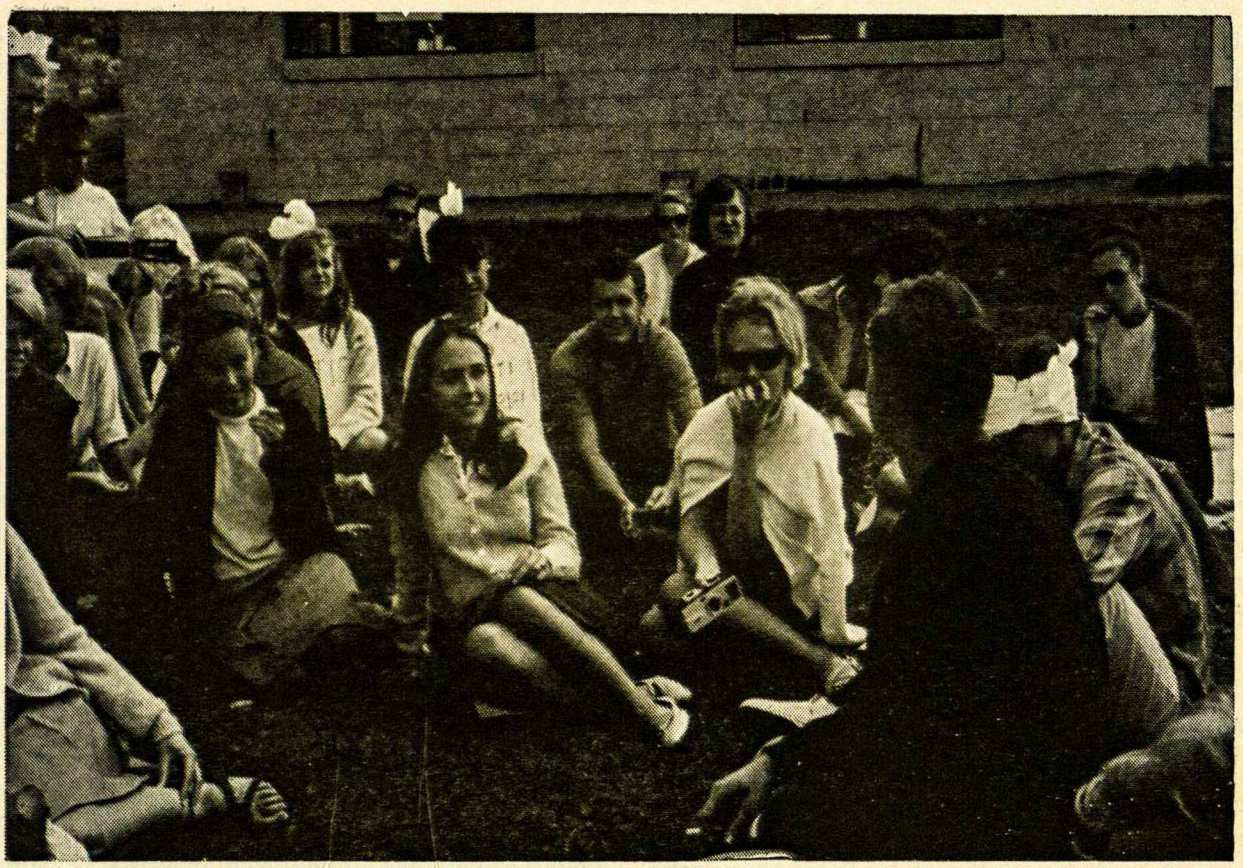

mintys iš Dainavos

Studentų ateitininkų vasaros stovyklos diskusinių būrelių išvados. Paruošė **Algis Norvilas.** Nuotraukos **Gražinos Bičiūnaitės.**

lietuvybės klausimai

1. Ištikimumo dviem tautom klausimas

Pravedė Rimantas Repšys (studijuoja matematiką Toronto Univ.), sekretoriavo Kristina Galvydytė.

Pradžioje iškilus klausimui, kas yra tauta, atsakėme apibūdindami tautos sąvoką: sutikome, kad tautą sudaro kultūra, kalba, papročiai ir teritorija. Bet tauta nebūtinai sudaro valstybę, nes įvairios tautinės grupės gali įsijungti į tą pačią valstybę. Normaliai žmogus tautos nepasirenka; jis tautoje gimsta. Bet išeivijoje tenka už tautą apsispręsti — žmogus turi racionaliai tautą pasirinkti ir gyventi pagal jos dvasią. Dauguma pasisakė, kad mūsų sąlygose yra įmanoma gyventi pagal vienos tautos dvasią ir kartu kitos valstybės dvasia.

Toliau buvo keliamas klausimas, ką tai reiškia būti ištikimam savo tautai? Atsakėm, jog neužtenka savo tautą tik nepaneigti, bet reikia ją pažinti, jos kultūrą propaguoti ir sunkiose aplinkybėse jos neapleisti.

2. Lietuvių kalbos reikšmė išlikimui

Pravedė Onutė Damaitė (studijuoja chemiją Creighton Univ.), sekretoriavo Daina Batiriūtė.

Išlikti lietuviu, savo kalbą užmiršus, teoretiškai įmanoma, bet praktiškai nepaprastai sunku, nes kalba kartu su kraujo ir tradicijos ryšiais sudaro tris svarbius elementus, išskiriančius mus iš kitų kultūrų bei tautų tarpo. Tarp šių trijų kalba gal pati svarbiausia. Savos kalbos praradimas reiškia kultūrinį bei dvasinį žmogaus sunykimą, ypatingai lietuvybės atžvilgiu. Gi gyvenant išeivijoj, mokėjimas savos ir esamo krašto kalbos neša dvasinį praturtėjimą.

3. Lietuvybė vedybose

Pravedė Albertas Drukteinis (studijuoja mediciną Xavier Univ.), sekretoriavo Dalia Sakevičiūtė.

Vedybos tarp lietuvių yra būtina savo kultūros išlaikymui. Nors su laiku visi suliesim į "melting pot", tačiau reikia atsiminti, kad dviejų kultūrų susituokime ištirpimas įvyktų greičiau, nes tada šeimoje aplinkos kultūra įsigalėtų daug lengviau negu mūsų mažumos kultūra. Lietuvybė vedybose taip pat yra svarbi dėl šeimyninio sugyvenimo ir asmeniškų priežasčių. Lietuvybė yra mūsų turtas. Grynai lietuviškose vedybose tarp dalyvių randasi artimesni ryšiai ir lengvesnis šeimos gyvenimas, todėl, kad dažniausiai tie žmonės yra iš pagrindų panašesni į vienas kitą.

Pastebėta, kad dažnai ir lietuviškose vedybose vaikai po truputį praranda lietuvybę. Atrodo, kad už tai atsakingesnė motina, nes jinai turi daugiau įtakos į vaikus, negu tėvelis, praleisdama su jais daugiau laiko. Tie, kurie vedybose išlaiko lietuvybę, yra individai. Jie išsiskiria iš amerikietiško masinio panašumo. Bet už tautinį auklėjimą nėra atsakingi tik tėvai. Jis priklauso mokykloms, draugams ir visai aplinkai.

Lietuviškų vedybų galimybė priklauso nuo vietovės. Didesni miestai turi daugiau lietuvių, daugiau kultūrinių parengimų ir t. t.; todėl yra daugiau progos susitikti su kitais lietuviais. Ten, kur mažiau lietuvių gyvena, yra lengviau pakrypti į amerikietiškus papročius ir draugauti su amerikiečiais.

Kilo klausimas, ar patys studentai rūpinasi lietuviškų vedybų klausimu, ar čia tėra tik tėvų noras? Sutikom, kad dalinai tai atspindi tėvų norą, bet iš kitos pusės studentai supranta nutautimo problemą ir patys ja susirūpinę. Galutinai šio klausimo atsakymas yra asmeniškas dalykas. Tie žmonės, kurie nori lietuvybę išlaikyti, ją ir išlaikys. Tie, kurie nori atsižadėti lietuvybės vedybose ir įsijungti į amerikietišką gyvenimą, gali turėti neramią sąžinę, nes jie bus atsisakę pilnesnio gyvenimo.

4. Lietuvio studento skirtingi bruožai

Pravedė Augustinas Idzelis (studijuoja istoriją Michigan Univ.), sekretoriavo Onutė Damaitė.

Lietuvis studentas turi daugiau problemų negu amerikietis studentas, nes lietuvis turi gyventi dviejose aplinkose, kurios savo kultūra skiriasi. Lietuvis studentas, bendrai paėmus, yra nuoširdesnis ir parodo daugiau tolerancijos. Veiklos srityje lietuviai studentai nerodo tiek užsiangažavimo, nors jų tikslai aiškesni, kiek amerikiečiai veikiantys be lygiai svarbių idealų.

Bendrai lietuviai studentai yra linkę laikyti pačią ateitininkų organizaciją, kuri savo tikslais ir veikla natūraliai išsiskiria iš kitų organizacijų, uždara ir snobiška. Ateitininkams reikia būtinai pradėti rodyti nuoširdumo ir asmeniško kontakto su kitais lietuviais studentais.

Lietuvaitės studentės skiriasi nuo lietuvio studento savo gilesniu religingumu, geresniu lietuvių kalbos išlaikymu, didesniu lietuviškų papročių vertinimu ir noru ištekėti už lietuvio.

5. Lietuvis studentas Amerikos universitetuose

Pravedė Algis Liaugaudas (studijuoja inžineriją), sekretoriavo Birutė Saldukaitė.

Diskusijose nutarėm, kad lietuvio veikla amerikiečių organizacijose nekenkia jo lietuviškumui ir konfliktų dėl veiklos amerikiečių tarpe nekyla. Bet priešingai, per savo patirtį ir pasiruošimą lietuviškose organizacijose jis tampa pajėgiu aktyviai prisidėti prie amerikietiškų organizacijų veiklos, suteikdamas naujų minčių. Nors lietuvis studentas yra daugiau linkęs prie savos veiklos, taipgi jį traukia ir amerikietiška veikla, ypatingai jeigu ji yra laikoma svarbi profesiniam pasiruošimui.

6. Lietuvio studento įvertinimas: alkoholio problema

Pravedė Salvinija Gedvilaitė (studijuoja speech therapy Marymount), sekretoriavo Vladas Giriūnas.

Kodėl pas lietuvius studentus reiškiasi perdidelis alkoholio vartojimas?

Pasisakymai:

1. Gėrimas yra vartojamas kaip pabėgimo forma.
2. Noras pasigerti kyla iš konflikto tarp dviejų kultūrų.
3. Kai kurie nepripažįsta, kad čia yra kokia problema — geriama, kad būtų linksmiau.
4. Atvažiuojam į stovyklą dėl socialinių priežasčių, t. y. linksmiau praleisti laiką, o ne dėl inteligentiškumo.
5. Vyrai gerta už tai, kad jiems trūksta vyriškumo.
6. Geriama pabėgti nuo "neurosis of our age" nuo "atomo bombos baimės."
7. Geriama, kad drąsiau būtų apsieiti su merginom.
8. Merginom patinka vyrai, kurie gali pas vyrus pasirodyti ir gėrimas yra vienas tokių būdų.

7. Jei Lietuva būtų laisva, ar mes grįžtume į ją?

Pravedė Kęstutis Kliorys (studijuoja matematiką John Carroll), sekretoriavo Vėjūnė Svotelytė.

Lietuvai tapus laisva mažai lietuvių ten grįžtų. Studentai norėtų mokslus pabaigti Amerikoje, kitus baugintų to krašto nežinomo gyvenimo sąlygos. Iš karto gal dauguma nuvažiuotų kaip turistai apsidairyti. Tačiau tie, kurie grįžtų visam, būtų vedami patriotizmo ir idealizmo. Studentai gal turėtų grįžti kaipo taikos korpuso grupė.

Ką rastumėm Lietuvoje? Rastume kraštą ir žmones labai pasikeitusius. Gyventojai skirtųsi nuo mūsų savo kultūra ir psichologija. Jie gal kiek snobiškai žiūrėtų į mus, o mes taip pat į juos; dėl to galėtų įvykti eilė nesusipratimų.

8. Lietuvių liaudies dainos ir "folk singing"

Pravedė Gintaras Dambrava (studijuoja humanitarinius mokslus Dartmouth Univ.), sekretoriavo Aušra Gylytė.

Pirma iškėlėm klausimą apie lietuviškų ir amerikoniškų liaudies dainų panašumus ir skirtumus. Sutikom, kad abiejose yra apdainuojamas žmogaus gyvenimas — jos išreiškia žmonių problemas, darbus, meilę, vargus ir t.t. Abiejų tipai yra kiek melancholiški ir sentimentalūs.

Tempas abiejų tautos dainų atitinka temom, apie kurias dainuojama. Pavyzdžiai yra matomi amerikiečių "blues" ir "John Henry" ir tokio pat tempo "Kalvelyje".

Lietuviškos liaudies dainos kyla iš paprastų, pavergtų žmonių ir todėl labai jautriai skamba. Jos apdainuoja dobilėlius, žirgelius ir t.t. Senesniais laikais amerikiečių dainų temos buvo panašios, pvz. "Cowboy Songs" ir "Country and Western" muzika. Dabartinė komercinė "folk" muzika skiriasi tuo, kad ji siekia žmones įtraukti į masinius judėjimus, pvz. "Blowing in the Wind" prieš kraują liejančius karus, arba "If I had a Hammer" demonstracijai už civilines teises. Matosi, kad lietuvių liaudies dainos daugiau kreipiasi į individo asmeniškas, širdies problemas; amerikiečių daugiau į masines problemas.

Lietuvių tarpe liaudies dainų įvertinimo netrūksta; jos vertinamos kaip tautinė brangenybė. Bet šiems laikams liaudies dainos yra tapusios per daug panašios; gal jau reikėtų paieškoti moderniškesnių žodžių ir laiko dvasiai atitinkamos melodijos.

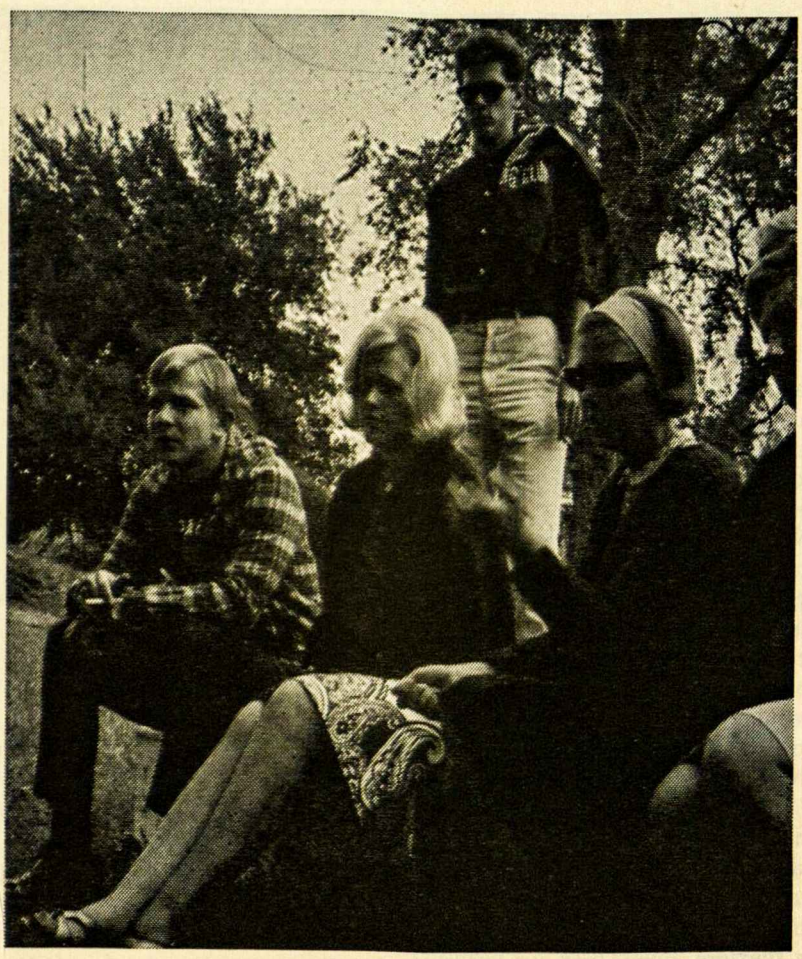

organizaciniai klausimai

1. Kodėl eilinis narys nenori imti atsakomybės?

Pravedė Jonas Boguta (studijuoja fiziką Illinois Univ.), sekretoriavo Živilė Šlekytė.

Eilinis narys nesiima atsakomybės, nes jis nejaučia organizacinio pulso. Be to, narių tarpe dažnai vyrauja apatija, nes jie priklauso organizacijai tik todėl, kad nori kam priklausyti. Naujam nariui reikėtų duoti pozityvių darbų, kad jis pradėtų aktyviai veikti. Tačiau yra galimybė, kad šis darbas neatitinka nario talentams. Tuo atveju reikia nariui asmeniškai padėti ir duoti jam suprasti, kad jis yra svarbus.

Diskutantai pasisakė, jog pateisinti neveiklumą dėl lietuvių kalbos sunkumų yra neteisinga. Dauguma sutiko, kad tokio neveiklumo priežastis daugiau randasi baimėje viešai pareikšti savo nuomonę. Todėl reikia asmeniškai ir švelniai, tačiau pastoviai stumti jaunesniuosius narius į aktyvų pasireiškimą.

2. Draugovės praktiškos veiklos praplėtimas

Pravedė Teresė Pautieniūtė (studijuoja anglų kalbą Illinois Univ.), sekretoriavo Dalia Chodeckaitė.

Dr. A. Liulevičius yra pasakęs, kad reikia būti "funkcionaliai organizacijai" ir tarnauti visuomenei. Tačiau studentai ateitininkai retai bendradarbiauja su kitom organizacijom visuomenės labui. Toronte buvo padaryta pradžia šitokiam bendradarbiavimui ateitininkų Draugovės narių, kurie suruošė bendrą susirinkimą su skautais akademikais. Panašią pradžią yra padarę ir Detroito ateitininkai, kurie aktyviai bendrauja su kitom organizacijom.

Studentai ateitininkai galėtų reikš-

tis šalpos darbuose. Draugoves sudaro asmenys, kurių kiekvienas turi tam tikrus talentus ir palinkimus — vieni moka apsieiti su vaikais, kiti su seneliais, treti moka pasireikšti renkant pinigus. Tad pagal savus sugebėjimus draugovės nariai galėtų įsijungti į panašius darbus.

Dažnai moksleivis studentą laiko idealu. Studentas lengviau prieis prie moksleivio, negu sendraugis. Todėl studentai turėtų aktyviai darbuotis su jauniais — ne tik siūlant pagalbos laiškais, bet asmeniškai susitinkant su moksleivių valdybomis pasitarti dėl veiklos.

Iškilo klausimas ar studentams ateitininkams reikėtų reikštis Amerikos visuomenėje? Sutikome, kad galėtume veikti kaipo "pressure" grupė Amerikos politiniuose reikaluose, pvz. rašydami į laikraščius mums svarbiais klausimais. Būtų sunkoka veikti su Newman Club, nes jis nemažai skiriasi nuo ateitininkų, o ypatingai šiuo metu yra tapęs pasyvus diskusijų ratelis.

3. Ar "Ateitis" tebėra reikšminga studentui ateitininkui?

Pravedė Vacys Šaulys (studijuoja chemiją Illinois Technologijos Univ.), sekretoriavo Aldona Bušinskaitė.

1. Dauguma studentų peržiūri "Ateitį", bet nevisi ją perskaito.

2. "Ateitis" neatsakingai ir nesubrendusiai pasisako kaikuriais tarptautiniais reikalais, pvz. Vietnamu, rasine problema, badu pasaulyje.

3. Koks turėtų būti "Ateities" tikslas?

"Ateitis" turėtų veikti kaip a) MAS organas, b) idėjų dialogas, c) korespondencijų rinkinys.

4. "Ateityje" randamas dialogas, bet jis krypsta į vienšališkumą. Korespondencinis skyrius yra geras, bet jis priklauso ne tiek nuo redakcijos, kiek nuo atskirų korespondentų.

5. Ar "Ateitis" turi įtakos?

a) "Ateitis" neturi jokios įtakos.

b) "Ateitis" atlieka grynai informacinę rolę.

c) Jeigu studentas atydžiai skaito ją, "Ateitis" gali turėti gilios įtakos, bet ji gali būti arba teigiama arba neigiama — "Ateitis" gali jį sužavėti arba apvilti ateitininkija.

d) "Ateities" įtaka vis mažėja, nes nėra uždegamosios minties, kuri vestų ateitininkus. Bet čia iškyla klausimas — ar problema yra ta, kad viena grupė žmonių nepajėgia uždegti kitų, ar kad tie kiti žmonės patys nesidomi ir neieško?

6. Ką norėtume matyti "Ateityje"?

a) Gyvo ideologinio dialogo,

b) Metinės temos nagrinėjimo,

c) Daugiau nuotraukų,

d) "Ateitininkę of the month",

e) Nekartoti stovyklinių paskaitų.

"Ateitis" pirmoj eilėj turi išpildyti savo pagrindinį tikslą — uždegt ateininkišką dvasią mumyse.

bendros temos

1. Krikščionis optimistas

Pravedė Tomas Kisielius (studijuoja mediciną Notre Dame Univ.), sekretoriavo Justina Gudėnaitė.

Gyvenime reikia sujungti optimizmą su realizmu, t.y., tikėti ir dirbti. Yra neįmanoma būti krikščioniu ir tuo pačiu nebūti optimistu, nes tikėdamas į Kristų, tu tiki į geresnį būsimąjį gyvenimą. Yra tačiau pavojinga gyventi perdėtame optimizme — tai veda į pasitikinti pasyvumą. Šiandien pasaulyje daugiau už idealizmą vyrauja pragmatizmas. Idealizmas dažniau pasirodo vargingesnių žmonių tarpe.

2. Žmonių santykiavimas

Pravedė Rimas Rudys (studijuoja fiziką San Jose Univ.), sekretoriavo Irena Rušėnaitė.

Atrodo jau užsibaigė ūkininkiškas santykiavimas — "agrarian" visuomenė. Dabar keičiasi pasaulis į miesto kultūros žmones, bet ši nauja kultūra dar nėra pilnai veido susidarius.

Šią naujai kylančią kultūrą galima charakterizuoti tokiais bruožais: santykiavime nėra jautrumo tarp žmonių; viešpatauja nenoras įsivelti į kito problemą, nes pagalba gali daug kainuoti; asmenų nepriklausomumas skleidžiasi, nes daugelis klajoja iš vietos į vietą, niekur giliai neįleisdami šaknų.

Dauguma naujos kultūros charakteristikų vertinamos negatyviai: apatija, nenoras ryšių palaikyti tarp žmonių, asmens gilumo nustojimas, aiškus santykiavimas savinaudai, asmenybės nublukimas. Šie visi yra neigiami naujosios visuomenės bruožai. Bet ir gerumų randasi, nes mieste ir naujame santykiavimo būde yra progų, kurių negalėjo būti kai žmonės gyveno ribotam ratelyje savo ūkyje. Su proga ateina ir rizika; ta rizika ir proga yra proporcingos.

Matome iš Kristaus pamokslų, kad santykiavimo problema yra visų laikų problema, bet ji reiškiasi vis kitom formom. Kas dabartiniu metu turėtų spręsti iškilusias negatyvias problemas? Kadangi sociologai ir psichologai negali savęs transenduoti, duoti vizijos ir įprasminti gyvenimo, jie gali tiktai pastatyti rėmus, padaryti konkretų pamatą, atsakyti techninius klausimus. Problema lieka spręsti religijos žmonėms, nes tiktai religija įkvėpia asmenį, duoda jam motivacijos, parodo viziją. Su ta vizija asmuo gali išlikti individu šioje naujoje besivystančioje miesto visuomenėje.

3. Socialinio klausimo aktualumas mūsų tarpe

Pravedė kun. Kęstutis Trimakas, sekretoriavo Jūratė Juozevičiūtė.

Buvo diskutuojama lietuviško taikos korpuso galimybė. Šis galėtų veikti Pietų Amerikoje, Vokietijoje ir net Amerikos lietuvių kolonijose.

Brazilijoje tėvai jėzuitai stato jaunimui centrą, tačiau trūksta vadovavimo jaunimui. Šis centras suburtų lietuvišką jaunuomenę, kuri būna labai išsisklaidžiusi. Darbas, kuris lauktų taikos korpuso narių, daugiausiai organizacinis ir pedagoginis — ateitininkų būrelių vadovavimas, laikraščio leidimas, radijo valandėlės pravedimas, mokytojavimas šeštadieninėse mokyklose, paruošimas vadų iš pačio Brazilijos lietuviško jaunimo. Tėvas Markaitis planuoja susitikti su Amerikos Peace Corps direktorium Shriver ir sužinoti, ar lietuviai kandidatai galėtų pasiruošti per Amerikos taikos korpuso įstaigas. Gal net būtų galima šį lietuvišką korpusą padaryti Amerikos korpuso padaliniu specialiam reikalui — Pietų Amerikos lietuviams.

Vasario 16 gimnazija taip pat laukia jaunų žmonių iš Amerikos, kurie galėtų du metu pamokytojauti, ar tai anglų kalbą, ar sportui ir organizacijoms vadovauti.

Pačioje Amerikoje studentai, kurie žada vasarą dirbti, galėtų pasirinkti tokį miestą, kuriame lietuvių veikla

sužlugusi, ir šalia savo darbo pagyvinti ir suorganizuoti tos kolonijos lietuvius.

Organizuoti žmones šitokiems žygiams reikia įsteigti informacijos centrą, per kurį studentai sužinotų, kur ir kokie darbai reikalingi.

4. Amerikos žurnalai ir spauda

Pravedė Algis Rudinskas (studijuoja farmaciją Montrealio Univ.), sekretoriavo Aldona Zailskaitė.

Anksčiau spauda buvo tik faktinis reportažas, bet šiandien jos tikslas yra pasikeitęs — spauda yra virtusi kritiška priemonė. Nutarėm, kad šių dienų spauda turi didelę įtaką ne tik į jaunuomenę, bet ir į visą visuomenę. Ji parodo ir nustato žmonių elgseną ir galvojimą.

Dabar studentai linkę skaityti santraukinius žurnalus, pvz. "Time", "Newsweek" ir taip pat "New Yorker". Kiek daugiau padiskutavome apie sekančius žurnalus. "Orientation" kartais turi studentams labai gerų straipsnių, kurie skatina studentą pagalvoti; mergaitėms skirtuose žurnaluose "Glamour" ir "Vogue", šalia madų aiškinimo pasirodo ir auklėjantys straipsniai; "Playboy" žurnale randama filosofija, kurią pats žurnalas atrodo nori pateisinti; santraukiniame žurnale "Reader's Digest" dažnai pasitaiko neteisingos žinios; "Ateitis" turi įdomių nuotraukų, korespondencijų ir "antra vertus" skyrių, kuriame būna kontraversinių diskusijų.

Katalikų spauda kartais būna labai davatkiška, ir dar su žemu rašymo lygiu. Tačiau yra ir labai pažangių žurnalų, kaip "The National Catholic Reporter", kuriame rašo pasauliečiai katalikai aktualiais klausimais. Buvo iškelta mintis, kad "newsstands" turėtų parduoti ir katalikiškus žurnalus.

Kokią įtaką spauda turi? Jeigu žmogus skaito kritiškai, jis gali gero pasisemti iš beveik kiekvieno žurnalo, pvz. net ir "Playboy". Tačiau nedaug žmonių sugeba tikrai kritiškai autorių vertinti. Todėl ypatingai jaunesniems žmonėms nerimto tipo žurnalai gali turėti blogos įtakos, nes jiems pristato iškreiptą gyvenimo vaizdą ir sugaišina daug laiko.

Spaudos cenzūra gero neduoda; ji tik sukelia smalsumą. Galutinai nutarėm, kad spaudą, kokios srities ji bebūtų, reikia apgalvotai pasirinkti.

Numerį ruošiant spaustuvei mus pasiekė skaudi žinia, kad motociklo nelaimėj žuvo

VYTAUTAS VALAITIS

Mes klausiame savęs, kodėl turėjo mirtis paimti vyrą, kuris degė gyvenimu, kuris iš savęs ir savo kūrybos daug reikalavo. Karčiu liūdesiu dalinamės su jo žmona Vanda ir trim dukrelėm. Jų ir mūsų bendruomenės gyvenime mirtis palieka skaudžią žaizdą.

"ATEITIS"

ketvirtasis aktas

Šįmet rugsėjo 14 švento Petro bazilikoje jau ketvirtus metus iš eilės susirinko virš dviejų tūkstančių katalikų vyskupų Antrajam Vatikano Susirinkimui, kurį sušaukė popiežius Jonas XXIII ir tęsia popiežius Paulius VI. Šis Bažnyčios hierarchijos susirinkimas yra dvidešimt pirmas susirinkimų eilėje, kuri prasideda 325 m. Paskutinis susirinkimas buvo 1870 m. taip pat Vatikane — tame susirinkime paskelbta popiežiaus neklaidingumo dogma. Buvo numatyta svarstyti ir vyskupų vietą Bažnyčioje, bet staiga kilęs karas susirinkimą nutraukė. Dabartinį susirinkimą Jonas XXIII šaukė su tikslu atnaujinti Bažnyčią, padaryti ją artima šiom dienom (tam išreikšti naudojamas itališkas žodis *aggiornamento)*. Dalis šio atnaujinimo darbo ir yra pabaigimas to, ko Vatikanas I nesuspėjo padaryti: mesti žvilgsnį į visą Bažnyčią, ne tik popiežių.

Kas Susirinkime dėjosi?

Šioji Susirinkimo sesija yra ketvirtoji. Kalbama, kad būsianti paskutinė. Pirmoji Susirinkimo sesija 1962 m. buvo gal pati dramatiškiausia. Čia suvažiavę vyskupai pasijuto, kad per juos kalba Bažnyčia, kad jie skirti didesniems darbams, negu pasirašyti Romos Kurijos projektus. Sesijos metu pasidarė aišku, kad Susirinkimo dalyviai sudaro du sparnus. Pirmasis sparnas spaudos vadinamas "liberalais" ar "pažangiaisiais": jis mato svarbų reikalą atnaujinti Bažnyčią — santykiuose su savaisiais, su atsiskyrusiais nuo Bažnyčios, kunigų su pasauliečiais, vyskupų su popiežium. Jų noras Bažnyčią padaryti labiau katalikiška — kad ji nebūtų susirišusi su Vakarų Europos kultūra, bet būtų sava ir afrikiečiui, ir japonui, ir indui. Pažangiųjų sparno mintis gerai atstovauja Vokietijos, Prancūzijos ir Olandijos teologai (Kueng, broliai Rahner, Congar, Lubac, Haering, Schillebeeckx). Antrasis sparnas vadinamas "konservatoriais", nes čia esantieji baiminasi reformomis: iš pasikeitimų nesitiki nieko gero, o tik sunkumų Bažnyčiai. Konservatoriai labiau linkę triumfo kalboms, kuriose primenama Bažnyčios dieviška kilmė, grožis ir jėga.

Pirmosios sesijos didžioji staigmena: pasirodė, jog "pažangiųjų" sparnas sudaro Susirinkimo dalyvių daugumą: jį atstovauja Prancūzijos, Vokietijos, Olandijos, abiejų Amerikų ir buvusių misijų kraštų vyskupai (garsieji "pažangiųjų" atstovai: kardinolai Suenens, Doepfner, Frings, Alfrink, Meyer, Ritter, Leger, Bea, patriarchas Maximos IV Saigh). Tuo tarpu konservatorius palaiko tik Italijos (nors ir čia yra išimčių, pavyzdžiui kardinolas Lercaro iš Bologna), Ispanijos ir Airijos vyskupai, talkinami Romos Kurijos pareigūnų. Šio sparno centriniai asmenys: kardinolai Ottaviani, Ruffini, Siri, Browne, Susirinkimo generalinis sekretorius arkivyskupas Felici.

Tą 1962 m. rudenį Susirinkimas nepaskelbė jokio nutarimo, tik priimta liturginė schema svarstymui. Schemos apie apreiškimo šaltinius, Bažnyčios teologiją nesvarstytos: jos sugrąžintos padidintoms komisijoms perrašymui.

Antrojoj sesijoj, kurią kvietė naujasis popiežius Paulius VI, svarstyta ir priimta liturgijos konstitucija, kuria atnaujinama Bažnyčios viešoji malda. Priimtas ir pasisakymas apie komunikacijos priemones, kuris jau dingęs nupelnyton užmarštin. Svarbiosios sesijos diskusijos liečia

schemą "Apie Bažnyčią". Vyskupai didele balsų dauguma pasisako už kolegiškumo principą Bažnyčios valdyme. Į schemą įjungiama anksčiau atskirai stovėjus schema apie Mergelę Mariją. Diskutuota ir ekumenizmo schema, bet visai nesvarstyti paskutiniai du jos skyriai: deklaracijos apie religijos laisvę ir santykius su žydais. Sesijos gale popiežius praneša, kad keliaus į Šventąją Žemę — ši kelionė pagauna pasaulio dėmesį.

Trečiojoj sesijoj diskutuojama ir priimama schema apie Bažnyčią, kuri sesijos gale paskelbiama kaip Susirinkimo dogmatinė konstitucija. Manoma, kad istorikai joje matys patį svarbiausią Susirinkimo darbą, nes jame slypi mūsų laikams naujas žvilgsnis į Bažnyčią, kaip Dievo tautą. Priimta ir paskelbta ekumenizmo deklaracija, liečianti Rytų Bažnyčias, kurios yra susirišusios su Roma (deklaracija daugiausia liečia teisinius klausimus). Pradėta diskutuoti religinės laisvės deklaracija, bet neprieita prie balsavimo, kurį užblokavo Susirinkimo konservatorių mažuma — su šiuo įvykiu plačiai nuskambėjo vyskupų laiškas — peticija popiežiui. Peticijos iniciatorium buvo Chicagos kardinolas Albert Meyer (miręs šį pavasarį). Deklaracija apie santykius su nekrikščionimis (praplėstoji deklaracija apie žydus) diskutuota ir taisyta, bet dar nepriimta. Daug dėmesio skirta schemai "Bažnyčia moderniame pasaulyje", bet čia pasilikta tik su pasiūlymais teksto pakeitimui. Svarstytos ir sugrąžintos komisijoms iš pagrindų perrašyti schemos apie kunigų gyvenimą, misijas, pasauliečių apaštalavimą.

Kas liko ketvirtajai sesijai?

Paskutiniajai Susirinkimo sesijai liko daug darbo: pirmųjų trijų sesijų metu priimti keturi dokumentai; šios sesijos metu reikia svarstyti ir balsuoti vienuolika. Štai jie:

1. *religinės laisvės deklaracija* — pradėta diskutuoti trečiojoj sesijoj;

2. *Bažnyčia moderniajam pasaulyje* — pataisyta po debatų trečiojoj sesijoj; liečia ekonomines problemas, karą, taiką, šeimos gyvenimą;

3. *kunigo gyvenimas ir tarnyba* — praplėsta po aštrių pasisakymų trečiojoj sesijoj;

4. *Bažnyčios misijų veikla* — visiškai nauja redakcija; senoji paskutinėj sesijoj susilaukė daug aštrios kritikos;

5. *santykiai su nekrikščionimis* — čia randamas pasisakymas, kad žydų tauta neneša kaltės už Dievo Sūnaus nukryžiavimą (kaltė ya visos žmonijos); dokumentas turėjo audringą istoriją Susirinkime;

6 *pasauliečių apaštalavimas* — pirmas pasisakymas apie pasauliečius bet kuriam Bažnyčios Susirinkime;

7. *Apreiškimas* — pirmojoje sesijoje po aštrių debatų popiežiaus Jono XXIII grąžintas komisijai iš pagrindų perrašyti; pabrėžia šv. Raštą, bet palieka atvirą klausimą, ar visas apreiškimas randamas šv. Rašte (kaip teigia dauguma protestantų);

SKUJA

Girdžiu

Girdžiu nakties tamsoje
šauksmą,
Kuris gaivina ir išbudina mane.
Pabuski, sako,
Atsikelk ir eiki...
Keliai laisvi...
Tiktai nakties varpai
Vis gūdžią giesmę gieda...
Vėl gąsdina mane,
Ir draudžia...
Bet aš keliuosi ir einu,
Per sodžius,
Pro palinkusias šulnių svirtis,
Į ateitį taip šviesią,
Lyg rytą auštantį,
Pro tamsią nežinią
Į laisvę...

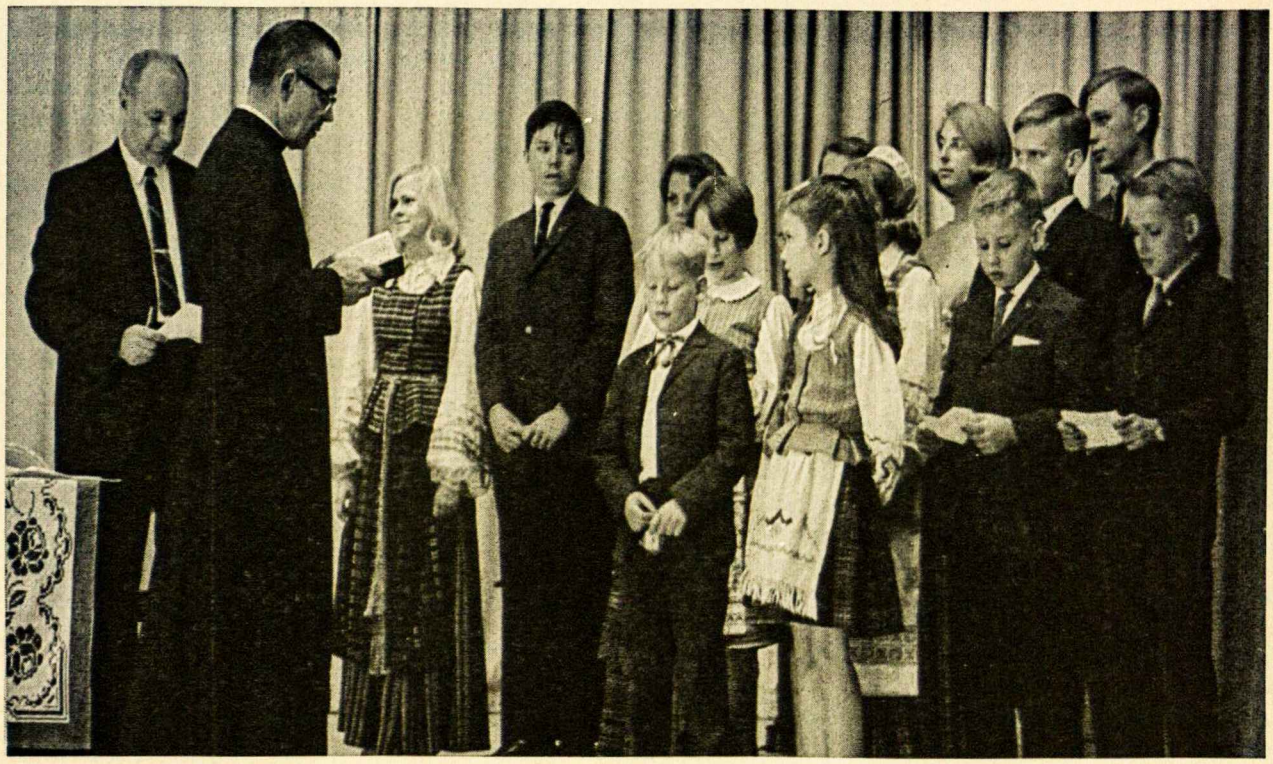

Philadelphijos jaunieji ateitininkai davę jaunučio, moksleivio ar studento pasižadėjimą. Priekyje — iškilmingam posėdžiui pirmininkavęs dr. Antanas Juzaitis ir moksleivių dvasios vadas kun. dr. Širvaitis. Nuotr. V. Ramūno

8. *krikščioniškasis auklėjimas* — bendri principai;

9. *kunigų formavimas* — siūlo seminarijų programas palikti tautinių vyskupų konferencijų globai;

10. *vienuolių gyvenimo reforma;*

11. *vyskupų pastoralinės pareigos* — tyrinėja, ką reiškia vyskupų kolegiškumas Bažnyčios valdyme; siūlo įsteigti vyskupų senatą, kuris talkintų popiežiui Bažnyčios valdyme. Tokio vyskupų senato įsteigimas reikštų, kad Susirinkimo pradėtas Bažnyčios atsinaujinimo darbas nesustotų Susirinkimui pasibaigus.

Pasaulio spauda į paskutiniąją Susirinkimo sesiją žvelgia su pesimizmu: matoma ženklų, kurie rodo konservatyviosios mažumos efektyvumą blokuojant reformų planus. Buvo kalbėta, kad ir popiežiaus simpatijos pradeda linkti šio sparno pusėn, nes nuo pavasario Paulius daugeliu progų yra pasisakęs apie reformų pavojus. Tačiau sesijos pradžia vėl duoda optimizmo: atidaromojoj kalboj popiežius paskelbė, kad įsteigs vyskupų senatą (kurio vieta Bažnyčios valdyme dar neapibrėžta). Susirinkimo dalyviai didele balsų dauguma priėmė religinės laisvės deklaracijos tekstą. Konservatyvioji mažuma norėjo užblokuoti balsavimą, tačiau sakoma, kad pats popiežius raginęs balsavimą vykdyti pagal numatytą darbotvarkę.

Kaip sužinoti daugiau?

Apie Susirinkimo ketvirtąją sesiją lengviausia sužinoti sekant periodinę spaudą: optimistiškiausios nuotaikos pranešimus duos *Draugas* ir savaitraštis *America;* kiek tamsesnėse šviesose Susirinkimą matys *Time* ir *New York Times;* pilniausiai informuos *National Catholic Reporter;* giliausią analizę patieks *The Commonweal* (dabar vertėtų paskaityti šiame žurnale IX. 3. išspausdintą Hans Kueng straipsnį "And after the Council?"). Sesijai pasibaigus turėtų būti apžvalgos *Ateityje* ir *Laiškai Lietuviams.*

Įvykiai ankstyvesnėse sesijose aprašyti eilėje gerų knygų. Geriausiai Susirinkimo eigą matysi skaitydamas *Xavier Rynne* (anoniminė autorių grupė) knygas "Letters from the Vatican" (pirmoji sesija; knyga jau išleista kišenine laida — Image Books), "The Second Session", ir ką tik pasirodžiusią "The Third Session". Puiki knyga iš protestanto stebėtojo taško apie antrąją sesiją: *Robert McAfee Brown* "Observer in Rome". Apie antrąją sesiją taip pat rekomenduotina *Michael Novak* "The Open Church". Ko Susirinkimas siekia, geriausiai galima pamatyti gilioje, bet lengvai skaitomoje *Hans Kueng* knygoje "The Council, Reform and Reunion", kuri pasirodė dar prieš Susirinkimo atidarymą.

A. A.

ir mirė jis kaip įkalintas apaštalas

DR. JUOZAS GIRNIUS

Visuomenės veikėjas vienu atžvilgiu panašus į scenos menininką (aktorių, dainininką ar muzikos atlikėją): kol gyvas, jis visų akyse, apsuptas žmonių, bet miręs greit užmirštamas, nes sparčiai išretėja ir tie, kurių tarpe jis veikė. Visuomeninė veikla savotiškai vyksta taip pat scenoje, kaip ir teatrinė kūryba.

Scenos kūryba yra pati betarpiškiausia, bet ir pati efemeriškiausia. Pati betarpiškiausia, nes ji vyksta "scenoje" — prieš žiūrovų akis, juos tiesiog pagaudama ir uždegdama. Pati efemeriškiausia dėl to, kad ji iš esmės yra vienkartiška, momentiška. Žiūrovų aplodismentai tikra prasme skelbia spektaklio pabaigą. Reikia jų scenos menininkams užmiršdinti, kad visa, kas sukurta, tuo pačiu momentu neriasi praeitin, kurią išlaiko tik atmintis (tokia užmarši!). Todėl ir teisinga, kad garbė suptų visus, kurių kūrybinė egzistencija vyksta lyg meteoriniu švitėjimu. Tai tragiškiausia garbė — būti šio momento žvaigždėmis, bet žinoti savo meteorinį likimą, kad esama žvaigždėmis tik gyvenamą momentą.

Yra panašumo tarp visuomenės ir scenos žmogaus. Bet, kaip jau romėnų priežodis įspėjo, "visi palyginimai šlubuoja". Ir mūsų palyginimas "šlubuoja". Pirmiausia, visuomenės veikėjo nesupa tokia garbė, kokia skirta scenos menininkui. Geram aktoriui lygiai ploja visi, nežiūrėdami, kokį vaidmenį jis kurį vakarą vaidina. Priešingai, visuomenės veikėjas ne įvairius vaidmenis vaidina, o grumiasi gyvenimo tikrovėje. Kiek vieni jį supranta ir įvertina, tiek antri jį iškreipia ir neigia. Jo veikla visada atsidaužia į abejingumą ar tiesiog priešiškumą. Nėra visuomenės veikėjo be priešų. Kai aktorius gali būti tik peikiamas (dėl nepakankamo talento), tai visuomenės veikėjas dažnai niekinamas ir nekenčiamas (ne visi priešininkai visada yra taurūs) kaip tik dėl to, kad jis yra pajėgus ir savo idėjai atsidėjęs. Užuot garbės, visuomenės veikėją supa kova. Scenos menininkas kuria savo meną (aktorinį ar muzikinį perteikimą) žiūrovams neinteresuotai ta pačia prasme, kuria visa meninė kūryba yra neinteresuota. Priešingai, visuomenės veikėjo rūpestis esmiškai yra moralinis rūpestis paveikti žmones, juos formuoti. Šia prasme visuomenininko kūryba vyksta pačiuose žmonėse. Todėl galutinai visuomenininko poveikis nesibaigia su pačia visuomenine veikla, o daugiau ar mažiau realizuojasi žmonėse. Visuomenininkas gali sakyti, kad jo darbas nesunyksta, tik jo nematyti taip akivaizdžiai, kaip statinių, skulptūrų ir kitų medžiagiškai įkūnytų kūrinių. Tai visuomenininkui suteikia ilgesnio išlikimo negu scenos menininkams. Scenos menininkas išlieka po savo mirties tik legendoje, kuri jo gyvenimą perkuria lyg drama. O visuomenininkas išlieka kaip pavyzdys pasilikusiems. Todėl svarbu mums gyvai atmintyje išlaikyti didžiuosius visuomenininkus kaip žadinančius visuomeninio idealizmo švyturius.

Šiomis mintimis noriu prisimint vieną iš pačių šviesiųjų visuomeninio idealizmo liudytojų, kurį teko gyvenime sutikti. Daugeliui mano vienaamžių kun. Alfonsas Lipniūnas (prieš savo pavardės sulietuvinimą — Lipnickas) buvo skaidri šviesa, palai-

mingai žadinusi gyvenimo rimtin neramiais jaunystės metais. Visų jų vardu rašau šiuos žodžius, naudodamasis dviguba sukaktimi.

Kovo 11 sukako 60 metų nuo kun. A. Lipniūno gimimo ir balandžio 28 suėjo 20 metų nuo jo mirties. Bent ši sukaktinė proga tebūnie paskata prisiminti tragiškai trumpą, bet turtingą kun. A. Lipniūno gyvenimą. Okupacinių metų nelemtis per anksti iš mūsų tarpo išplėšė daugelį pačių geriausių žmonių visuomenės veikėjuose. Visų jų pasigendame, nes žmonės nepakeičiami (pakeičiami tik pareigūnai). Ypač nepakeičiamai skaudus yra netekimas kun. A. Lipniūno. Kunigams jis — tikro apaštalavimo pavyzdys, jaunimui — tikras dvasios vadas, vedęs į kilnų krikščioniškumą ir prasmingą lietuviškumą.

Kun. A. Lipniūnas gimė 1905 kovo 11 neturtingoje šeimoje Talkonių k., Pumpėnų vls., Panevėžio aps. Baigęs Panevėžio gimnaziją 1925 m., po penkerių metų buvo įšventintas kunigu. Vysk. K. Paltarokas jį paskyrė savo Panevėžio katedros vikaru ir vyskupijos jaunimo direktoriumi. Šias pareigas kun. A. Lipniūnas ėjo penkeris metus — 1930 - 1935 m. Jo kunigavimo pradžia sutapo su moksleivių ateitininkų gimnazijose uždraudimu. To meto režimas norėjo tautinės vienybės siekti ne tik viena partija politiniame gyvenime, bet ir viena moksleivinio jaunimo organizacija ("suvalstybintais" skautais). Nesutikdami su tokia valdine tautininkų vienybės samprata, moksleiviai ateitininkai ryžosi savo veiklą tęsti slaptai, už gimnazijos ribų.

Moksleivių ateitininkų nusistatymas nenusilenkti politinei prievartai rėmėsi visų Lietuvos vyskupų reikalaujama katalikiškosios akcijos laisve. Ypač Panevėžio vyskupas K. Paltarokas savo globon paėmė moksleivių ateitininkų reikalą ir jam paskyrė savo vyskupijos jaunimo direktoriumi kun. A. Lipniūną. Kad moksleivių ateitininkų veiklos uždraudimas jos nepakirto, bet greičiau sustiprino, ypač daug nusipelnė kun. A. Lipniūnas. Visoms Panevėžio vyskupijos moksleivių ateitininkų kuopoms jis buvo lyg tikras kapelionas: į visus svarbesnius susirinkimus ir šventes pats atvykdavo, nuolat keliaudamas iš vienos kuopos į kitą. Drąsus jo žodis visiems teikė drąsos, jo idealizmas visus žadino nesibaiminti aukos (už ateitininkišką veiklą buvo baudžiama elgesio pažymio mažinimu ligi pašalinimo iš atitinkamos gimnazijos). Ir pačiam kun. A. Lipniūnui teko susilaukti politinių protokolų, bylų, teismo ar administracinių baudų. Moksleivių ateitininkų uždraudimas aplamai buvo aštriai įtempęs anuometinius autoritetinio režimo ir katalikų visuomenės santykius. Be ateitininkų, tai ypač atsiliepė pavasarininkuose (kaimo jaunimo katalikų organizacijoj): buvo trukdoma gauti leidimus susirinkimams, o visus leistuosius susirinkimus sekė policijos atstovai. Įžiūrėjus kurio nors kalbėtojo mintyse "priešvalstybiškumo", buvo surašomi protokolai, keliamos bylos. Kun. A. Lipniūnas taip pat uoliai lankė ir visas pavasarininkų šventes, dėl pavasarininkiškos veiklos nukentėdamas nemažiau kaip dėl ateitininkiškosios.

Susidūrus su politine prievarta, katalikiškojo ateitininkų ir pavasarininkų jaunimo veikla savaime įgijo politinės įtampos pobūdį: kai politiniais motyvais buvo bandoma užgniaužti katalikiškąsias jaunimo organizacijas, tai jau pats tokiam bandymui nenusilenkimas virto "politika". Tačiau kun. A. Lipniūnas nebuvo politinis veikėjas nė tada, kai gyvenamojo meto sąlygos jį buvo pašaukusios kovon su politine prievarta. Nepalaužiamai buvo įsitikinęs kovos už laisvę šventumu, bet šioje kovoje jis "nepolitikavo". Niekada iš jo lūpų negirdėjau kurstymo prieš patį režimą (nors anose sąlygose nevienam tai buvo natūralu), bet be jokio dangstymosi smerkė pasikėsinimą prieš katalikiškąjį jaunimą. Kai to meto režimas šį pasikėsinimą traktavo priemone suparalyžuoti opozicinės krikščionių demokratų partijos prieauglį, tai kun. A. Lipniūnui kova už katalikiškojo jaunimo laisvę buvo kova ne už partiją, o už Bažnyčią. Todėl jo žodį ir gaivino ne politinė agitacija, o ištikimybė Bažnyčiai, besikėsinamai paneigti teisę į jaunimo katalikiškąjį auklėjimą. (Manau, jau pakankamai prabėgo laiko, kad galėtume nebesiaistrinti dėl praeities, lyg dabarties žaizdos, ir pabandytume ją suvokti istoriniu objektyvumu, visų pirma rūpindamiesi praeities nesusipratimus suprasti abiejų šalių supratimu).

Ir pačiu savo asmens charakteriu kun. A. Lipniūnas buvo kito tipo visuomenininkas, negu politikai. Politikui visiškai natūraliai, nieko tame blogo nesant, rūpi valdžia, nes politika ir yra nukreipta į valdžios įsigijimą. O kun. Lipniūnui bet koks valdžios "instinktas" buvo svetimas. Jis ėjo į visuomeninę veiklą ne kaip politikas, o tik kaip kunigas, sielų ganytojas. Visuomeninė veikla jam buvo apaštalavimas. Apaštališką dvasią jis įkūnijo ir savo asmens skaidrumu, ir savo giliu bičiuliškumu žmogui. Giedri jo šypsena lyg liudyte liudijo, kiek blogio patirtis nebuvo įsiveržusi į jo kūdikiškai tyrą sielą.

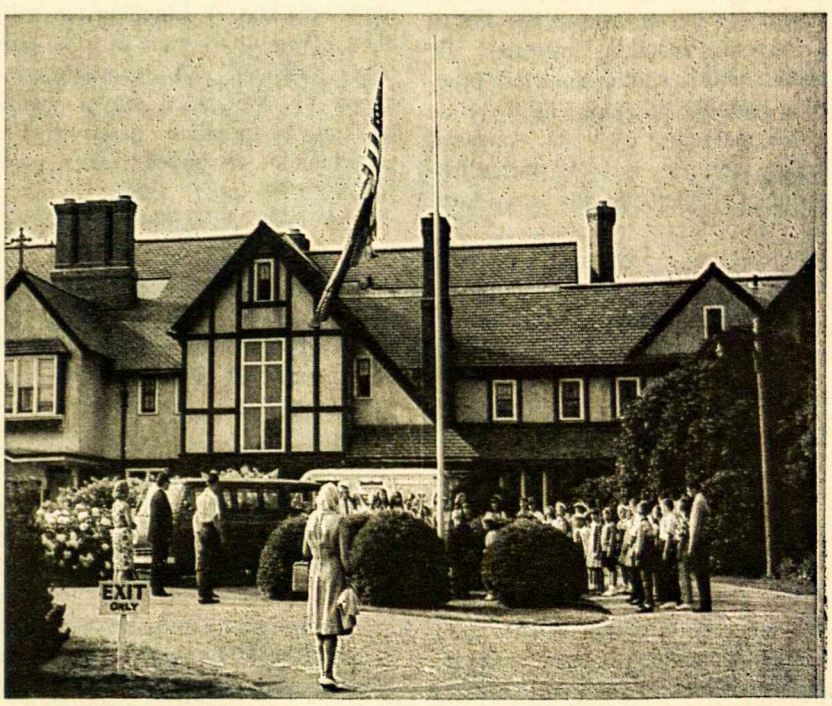

Vėliavos pakėlimas Kennebunkport moksleivių stovykloje.

be mirties nėra prisikėlimo...

Jo krikščionišku skaidrumu rėmėsi ir jo žodžio jėga, ir jo asmeninis poveikis. Ne retorinės priemonės ar "balso žaliava" visų pirma darė jį uždegančiu kalbėtoju ir pamokslininku, o gilus įsitikinimas tikimąja tiesa. Bet daugiau už žodį jis veikė pačiu savo asmeniu, savo žmogišku šiltumu ir rūpestingumu. Ne veltui anksčiau jį pavadinau visų Panevėžio vyskupijos savo meto moksleivių ateitininkų kuopų lyg tikruoju kapelionu. Jis ne tik lankė moksleivių ateitininkų kuopas, bet ir daugeliui tapo lyg vyresniu bičiuliu, kuriuo pasitikėjome — keitėmės laiškais, sprendėme dabarties rūpesčius ir planavome ateities viltis. Pagaliau nė nejautėme amžiaus skirtumo, nes savo giedrumu, paprastumu ir nuolankumu jis iš tikro buvo daugelio nuoširdus bičiulis. Geroji širdis kun. A. Lipniūnas liko ir tolimesniame savo gyvenimo kelyje.

Nors politika jam buvo svetima, kun. A. Lipniūnas jautriai sielojosi socialiniu teisingumu. Tai ir nukreipė jį į sociologijos studijas. Išvykęs Prancūzijon, 1935-37 m. jis studijavo Lille'io universitete ir 1937-39 m. —Paryžiaus katalikų institute. Be universitetinių studijų domėjosi prancūzų katalikų organizacijų veikla ir jos metodais. 1939 m. pavasarį grįžęs Lietuvon, buvo paskirtas lektorium į Pedagoginį Institutą, kuris po Klaipėdos netekimo ką tik buvo perkeltas į Panevėžį. Tų pačių metų rudenį su Pedagoginiu Institutu persikėlė į Vilnių. Be pareigų Pedagoginiame Institute, nuo 1942 m. jis dar dėstė sociologiją ir pastoralinę teologiją Vilniaus kunigų seminarijoje. Šalia to, buvo paskirtas Vilniaus universiteto kapelionu ir pamokslininkavo Šv. Jono bažnyčioje ir Aušros Vartuose.

Vilniaus periodu (1939-43) kun. A. Lipniūno veikla įgijo kitą akcentą. Čia nebeteko ginti katalikiškojo jaunimo laisvę nuo "tautinės vienybės" politikos. Nebekilo ir pats "tautinės vienybės" klausimas, nes okupantinė priespauda savaime sutelkė visus lietuvius. Pirma sovietinėje, vėliau nacinėje okupacijoje visų rūpestis buvo bendras. Abiejų okupacijų metais kun. A. Lipniūnas pasižymėjo gindamas katalikybę ir lietuvybę tokia pat atvira drąsa ir principiniu besąlygiškumu, kaip anksčiau buvo kovojęs dėl moksleivių ateitininkų. Tik dabar jo veikla siekė plačiau, jo žodis guodė ir stiprino lygiai visus lietuvius. Į rezistencinę kovą kun. A. Lipniūnas visų pirma buvo įsijungęs dvejopai — telkdamas jaunimą, moksleivius ir studentus, ir organizuodamas šalpą (1941 m. jis įsteigė pogrindinį Laisvės fondą).

Kai naciai okupantai 1943 m. kovo mėn. nusprendė palaužti lietuvių rezistencinę ryžtį, suimdami įtakingiausius intelektualus ir įtariamuosius pogrindžio organizatorius, tarp jų parinko ir kun. A. Lipniūną. 1943 m. kovo 17 d. suimtas Vilniuje, po devynių dienų jis buvo įkalintas Stutthofo koncentracijos stovykloje. Iš lietuvių kunigų Stutthofe dar kalėjo kun. St. Yla, kurio memuarinė knyga "Žmonės ir žvėrys" teikia žinių ir apie kun. A. Lipniūno ten kalinimą. Tarp kitko kun. St. Yla perteikia liudijimą, kad Panevėžio vyskupas K. Paltarokas buvęs numatęs kun. A. Lipniūną "padaryti savo pagalbininku ir buvęs įsakęs pasiruošti" (248 psl.). Deja, tos savo ateities kun. A. Lipniūnas nebesulaukė.

Iškalėjęs Stutthofe dvejus metus, besiartinant frontui, drauge su kitais kaliniais buvo evakuojamas ir jis. Iš šios evakuacinės kelionės kun. St. Yla pasakoja vieną atvejį:

"Trečioj nakvynės vietoj keletas mūsiškių buvo apvogti. Šitai patyręs, Lipniūnas atidarė savo kuprinę ir nukentėjusiems išdalino visą savo maistą. Dalinosi su jais ir kiti, bet taip, kad ir jiems dar šis tas liktų. Lipniūnas pasirodė gailestingiausias, ir liko plikas kaip tilvikas.

— Ką pats valgysi! — puolė tada jį adv. Kriaučiūnas ir dr. Kučas.

Lipniūnas šypsojos.

— Manai, visai nevalgęs gyvensi? Aišku, reikės mums tave maitinti.

Lipniūnas pasijuto nejaukiai. Jis tikriausiai taip negalvojo. Iš viso turbūt nieko negalvojo — išdalino ir tiek, kaip jo gyvenime ne kartą yra buvę" (414 psl.).

Toks visada kun. A. Lipniūnas buvo ir liko "nepasimokęs" nė kietojoj koncentracijos stovykloj, kur gyvenimas mokė visų pirma tik savimi rūpintis. Iš tiesų — geroji širdis!

Evakuacinėj kelionėj pakeliui į Dancigą kun. A. Lipniūnas atšventė ir savo 40 metų sukaktį. Nespėjusius kelionės baigti prisivijo raudonarmiečiai. Vieni iš stutthofiečių kalinių grįžo Lietuvon, antri prisiglaudė Lenkijoj, treti rado kelią į Vakarus. Bet kun. A. Lipniūnas sulaukė savo likimo vietoje — Pucke (Puzig), netoli Dancigo. Užsikrėtęs dėmėtąja šiltine, prie kurios dar prisidėjo plaučių uždegimas, kun. St. Ylos akivaizdoje jis mirė Pucko ligoninėje 1945m. balandžio mėn., Didįjį Trečiadienį. Palaidotas Pucko kapinėse Didįjį Penktadienį. Kun. St. Yla laidotuvėse paskaitė paties kun. A. Lipniūno užrašuose rastą pamokslą, prieš metus parengtą kaip tik tai dienai (Didžiajam Penktadieniui): "Aš kenčiu ir mirštu. Betgi aš prisikelsiu. Be mirties nėra prisikėlimo. Ir mes visi, ir tauta, kuri kenčia ir apmirusi, kelsis kaip pergalėtoja..."

Kun. A. Lipniūno žemiškieji palaikai ilsisi Baltijos pakrantėje, jo dvasia mus žadina iš egoistinės uždarumos į visuomeninį idealizmą. Lietuvių Enciklopedija kun. A. Lipniūno asmenį šiaip apibrėžė: "Reta socialinė asmenybė, kuri vaiko sielos tyrumą siejo su kovos vyro drąsa, mažą ūgį su dvasios didybe, žmoniška švelnumą bei jautrumą su besąlyginiu principingumu. Ryškiausias jo bruožas — kitiems pasišventimas ir darbas be atvangos". Kun. St. Yla šį bruožą konkrečiau išplėtojo savo sukurtoj maldoj į kun. A. Lipniūną: "Jo žodis kaitino sielas sakykloje ir klausykloje. Jis kvėpė jaunimui kristinį idealizmą, globojo šeimas, padėjo vargstantiems. Net įkalintas, nemažino savo uolumo — dalinosi su visais paskutiniu kąsniu, guodė, lankė ligonis, teikė jiems išrišimą. Ir mirė jis kaip įkalintas apaštalas" (Tikiu Dievą, 602 psl.).

mūsų organizacijoje

STUDENTŲ ATEITININKŲ TARPE

Šių 1965-66 mokslo metų SAS Valdyba, kuri buvo išrinkta visuotiname SAS Suvažiavime rugsėjo 2-4 dienomis, Dainavoje, Manchester, Michigan, susidaro iš šių asmenų:

Pirmininkas: **Augustinas Idzelis,** 310 North State, Ann Arbor, Mich.

Vicepirmininkė: **Daiva Bajorūnaitė,** 17689 Goldwin, Southfield, Michigan, tel.: 313 356-5847.

Valdybos Sekretorė: **Viktorija Čiunkaitė,** 2051 24th Street, Detroit, Mich., tel. 313 TA 5-2178.

Sąjungos Sekretorė (oficialus Valdybos adresas): **Indrė Damušytė,** 8050 Hartwell Avenue, Detroit, Michigan 48228, tel: 313 LU 4-4308.

Iždininkė: **Danutė Polteraitytė,** 1982 25th Street, Detroit, Michigan, tel. 313 TA 6-6418.

Užsienio skyrius: **Saulius Sužiedėlis** — vedėjas, Box 421, Catholic University of America, N.E., Washington, D.C., tel. 202 LA 9-6000.

Vėjūnė Svotelytė — padėjėja, Box 407, Centreville North, Univ. of Maryland, College Park, Maryland, tel.: 301.

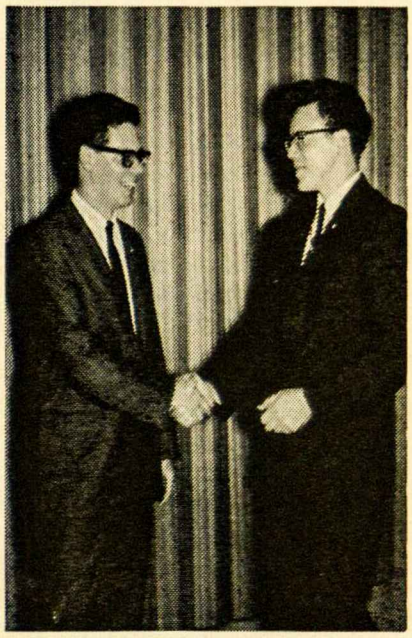

Naująjį SAS pirmininką Aug. Idzelį sveikina senasis — Ant. Vainius, Jr.

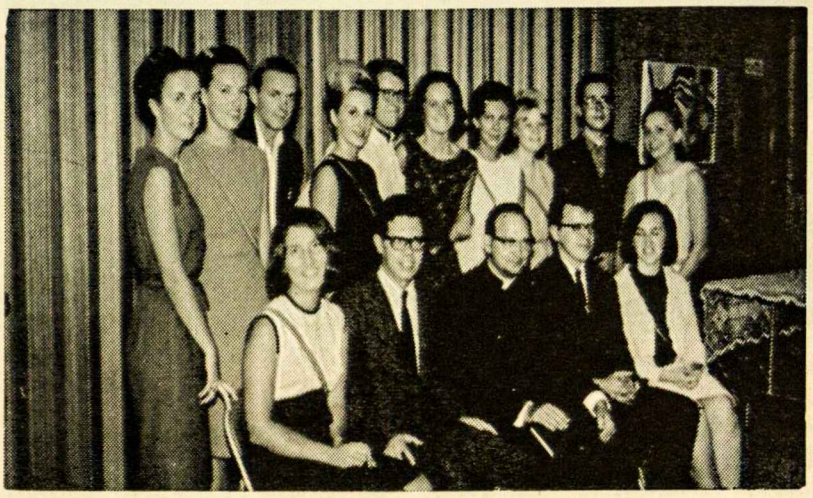

Naujoji ir senoji SAS valdybos: sėdi (iš k. į d.) D. Bajorūnaitė, A. Idzelis, kun. K. Trimakas, SJ, A. Vainius, jr., S. Gedvilaitė. Stovi: V. Svotelytė, J. Damušytė, S. Sužiedėlis, N. Umbrazaitė, G. Naujokaitis, J. Garsytė, D. Polteraitytė, A. Bušinskaitė, S. Lišauskas, Čiunkaitė. Nuotr. G. Bičiūnaitės

SAS SIS Vedėja (Gaudeamus): **Aldona Bušinskaitė,** 508 Glenlake, Toronto, Ontario, Canada, tel. 416 767-6135.

Nariai: **Šarūnas Lišauskas,** 723 Elmwood, Dearborn, Michigan, tel. 313 LO 2-4098.

Sigitas Viskantas, 2701 25th Street, Detroit, Michigan, tel. 313 826-0956.

Kontrolės Komisija: Salvinija Gedvilaitė, Kęstutis Girnius, Gediminas Naujokaitis ir Antanas Vainius, Jr.

Aplinkraštyje yra pageidaujama draugovėms pristatyti valdybas. Yra sudaryti šeši punktai:

1. dar neturinčių naujos valdybos, tuoj ją išrinkti ir pristatyti SAS Sekretorei ir SAS SIS Vedėjai pilną valdybos sąrašą su adresais ir telefono numeriais.

2. prašome raštiškai pristatyti pilną narių sąrašą, įjungiant abiturientus ir kandidatus.

3. kuo greičiausiai prisiųsti nario mokesčio dalį, 3.00 nuo kiekvieno asmens, SAS Iždininkei.

4. pristatyti vietinės MAS kuopos pirmininko, sekretorės ir globėjo vardus ir adresus SAS vicepirmininkei ir SAS SIS Vedėjai.

6. pristatyti kuo pilnesnį savo vieneto veiklos planą SAS Sekretorei ir SAS SIS vedėjai iki spalio 15, 1965. Sekantis SAS aplinkraštis patieks konkrečių pasiūlymų sudarymui veiklos plano.

Oficialus valdybos adresas yra 8050 Hartwell Avenue, Detroit, Michigan 48228.

NAUJOJI ASS VALDYBA

Naujai išrinktoji at-kų sendraugių sąjungos centro valdyba pasiskirstė sekančiomis pareigomis: **Juozas Baužys,** 6833 N. Oakley Ave., Chicago, Ill., pirmininkas; **Pilypas Narutis,** 6441 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, vicepirmininkas I — moksleivių reikalams; **Juozas Polikaitis,** 6914 S. Oakley Ave., Chicago, Ill., vicepirmininkas II, organizaciniams reikalams; **B. Lukošius,** 6441 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., vicepirmininkas III, spaudos ir informacijos reikalams; **Jonas Žadeikis,** 4162 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill., iždininkas; **Vita Čerškutė,** 6831 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill., sekretorė. Visus raštus prašau siųsti sekretorės adresu.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJAMPOLĖS BIBLIOTEKA

dvi savaitės Kennebunkporte

EGLĖ PAULIUKONYTĖ

Į šių metų ateitininkų stovyklą Kennebunke suvažiavo būrys — 54 vyr. moksleivių, jaunesniųjų ir jaunučių — ateitininkų praleisti dvi savaites gryname ore ir ateitininkiškoje nuotaikoje. Atvykę buvo iš Bostono, Worcesterio, Brooklyno, Baltimorės, Connecticut ir iš Montrealio, Kanados. Visi tuoj susidraugavome ir nekantriai laukėme stovyklos oficialaus atidarymo. Nors ir mūsų būrys nebuvo didelis, mes didžiavomės tuo, kad šįmet mūsų buvo dvigubai daugiau negu pernai. Greitai sudarėme savo atskiras grupes — vyr. moksleivių, jaunesniųjų ir jaunučių.

Stovyklos vadai, kurie turėjo mums vadovauti buvo: kapelionas kun. Petras Butkus, stovyklos vadovas Rimas Pauliukonis, komendantas Augustinas Idzelis, jaunučių vadovė p. Janina Ambraziejienė, jaunesniųjų berniukų vadovas Virgis Viliamas, mergaičių vadovė Salvinija Gedvilaitė, berniukų ir sporto vadovas Garsas Palys, meno vadovė Živilė Pauliukonytė, stovyklos muzikos vedėjas Petras Pauliukonis.

Antrą savaitę atvyko MAS Dvasios vadas tėvas Gediminas Kijauskas, SJ., perimti kapeliono pareigas, kadangi kun. Butkus turėjo išvažiuoti. Visi pasigedom kun. Butkaus ir jo dainų pamokų, bet ir džiaugėmės, kad turėjome tėvą Kijauską savo tarpe.

Kas rytą, maždaug septintą valandą, išvargusi mergaičių vadovė bandydavo mus kelti. Bet miegas toks saldus, kad labai sunku su juo skirtis! Tačiau skardus švilpuko balsas paausy greitai išsklaido bet kokius sapnus! Dar žiovaudamos mergaitės darydavo numatytą mankštą ir apsirengusios skubėdavo į rikiuotę vėliavą pakelti. Berniukai irgi turėjo savo mankštą, tik jų mankšta buvo truputį ilgesnė ir sunkesnė, negu mergaičių. Suėję į rikiuotę, žygiuodavome vėliavą pakelti. Kartais tyliai numarširuodavom, bet dažniau užtraukdavome dainą — tada mūsų balsai pasklisdavo po visą stovyklą.

Po vėliavos pakėlimo eidavome į koplyčią išklausyti Šv. Mišių ir pasimokinti iš kapeliono gražių pamokslų. Po Šv. Mišių eidavome pusryčius valgyti, spėliodami dienos programą. Pasistiprinę "orange juice" ir "corn flakes", valydavome savo kambarius. Apie dešimtą valandą švilpukas sušaukdavo mus visus į paskaitų salę, kur susirinkę klausėmės įdomių paskaitų. Temos lietė labai įvairius ir svarbius klausimus — lietuvių kilmė, ateitininkija, religija, gamtos gražumas, apie 25 metų Lietuvos pavergimo sukaktį ir t.t. Paskaitininkai buvo: dr. Girnius, p. Mažiulis, tėvas Kijauskas, SJ., tėvas Kęstutis, O.F.M., p. Sabalis ir p. Pauliukonis.

Po to — sportas! Visi susirinkę aikštėje pasirodydavom savo atletiškus sugebėjimus. Dažniausiai berniukai žaisdavo "soccer", "football", ar "softball", o mergaitės tinklinį. Sportuodavom kol vėl tas nelauktas švilpukas pranešdavo, kad greitai bus pietūs. Išalkę ir išvargę, bet vis dėlto patenkinti, skubėdavom apsiprausti ir pietų valgyti.

Antrą savaitę atvažiavo su kun. Kijausku iš Toronto ir Bernardas Prapuolenis. Kiekvieną dieną po pietų jis ateidavo su savo akordeonu ir mes, jo muzikos pritariami, taip užtraukdavom dainą, kad tiesiog visa valgykla siūbuodavo! Dainuodavom "Šarbinčiula ogėla...", "Ten toli ošia..." ir kitas dainas, kol mūsų balsai pailsdavo ir niekas daugiau negalėdavo išsižioti!

Po pietų — laisvalaikis! Dabar buvo mums proga susipažinti su jūrų skautais, kurie stovyklavo anapus pievos. Suėję kartu, pasidalindavome mintimis ir įspūdžiais. O už kiek laiko rinkomės kartu eiti prie jūros pasimaudyti. Vanduo buvo gan šaltas, bet vistiek atsirasdavo keli drąsuoliai, kurie nebijojo šalčio. Taip linksmai praleisdavom popietį prie jūros, kol vėl tas nelabasis švilpukas priversdavo mus grįžti atgal.

Tuojau ir sekė pavakariai, o po jų — referatai! Čia visiems buvo proga pareikšti savo mintis apie lietuvybę, ateitininkiją, kultūrą, net ir apie šių dienų studentus ateitininkus! Turėdavom gana įdomių diskusijų ir, nors pasitaikydavo smarkiau susigrumti, tačiau visi buvome patenkinti diskusijomis.

Greitai ir vakarienė, o po to — vėliavos nuleidimas ir vakarinė programa: šokiai, laužai, partizanų vakaras, kaukių balius ir t.t.

Pirmą vakarą buvo susipažinimo šokiai. Visi turėjome progos sueiti kartu ir linksmoj nuotaikoj praleisti laiką, buvome ir pakvietę jūrų skautus. Šokome išpuoštoje salėje, o mums grojo Petro Pauliukonio maloni muzika. Visi gailėjomės, kada reikėjo išsiskirstyti, bet žinojome, kad bus daugiau tokių vakarų!

Sekantį vakarą mes buvome pakviesti į skautų laužą. Nors ir neprašyti uodai mums palaikė kompaniją, vistiek gerai pasisekė laužas. Susėdę aplink šokinėjančią liepsną, džiaugėmės įvairiais pasirodymais ir gražiomis dainomis. Pradžioje jūrų skautai pasirodė, o toliau ir mus pakvietė pavaidinti. Vakaras labai įspūdingai praėjo, ir labai gaila, kad turėjome tik šį vieną laužą per visas dvi savaites!

Taip gerai susidraugavom su skautais, kad nutarėm turėti krepšinio rungtynes. Buvo ilgas ir smarkus žaidimas, bet vis dėlto mes skautus aplošėme — 74:55!

Stovyklos pabaigai artėjant, įvyko partizanų vakaras. Dar dienos metu mergaitės rūpestingai pynė vainikus, kol berniukai tvarkė partizano kapą. Kai vakaras atėjo, su žvakutėmis rankose, iškilmingoj procesijoj nuėjome iki partizano kapo kalbėdami rožančių. O prie kapo sudainavome kelias partizanų dainas, paskaitėme aprašymus apie juos ir tyliai išsiskirstėm. Tikrai buvo labai įspūdingas vakaras ir vertingai praleidome tas kelias valandas, prisimindami didvyrius.

Turėjome ir sporto šventę, tik ne visi galėjo dalyvauti, nes kai kurie susirgo. Vistiek diena praėjo labai gražiai ir mes pagaliau sužinojome, kurie iš mūsų verti įstoti į Olympikus: Iš vyresniųjų — Petras Vainius ir Jūratė Mockutė, iš jaunesniųjų — Juozas Juška, Jorūna Girniūtė ir Daiva Izbickaitė.

Išleidome ir stovyklos laikraštėlį — dainorėlį "Čiulbėkime". Redakciją sudarė: kun. G. Kijauskas, SJ., Salvinija Gedvilaitė ir Živilė Pauliukonytė iš vadovybės, o Regina Baužytė,

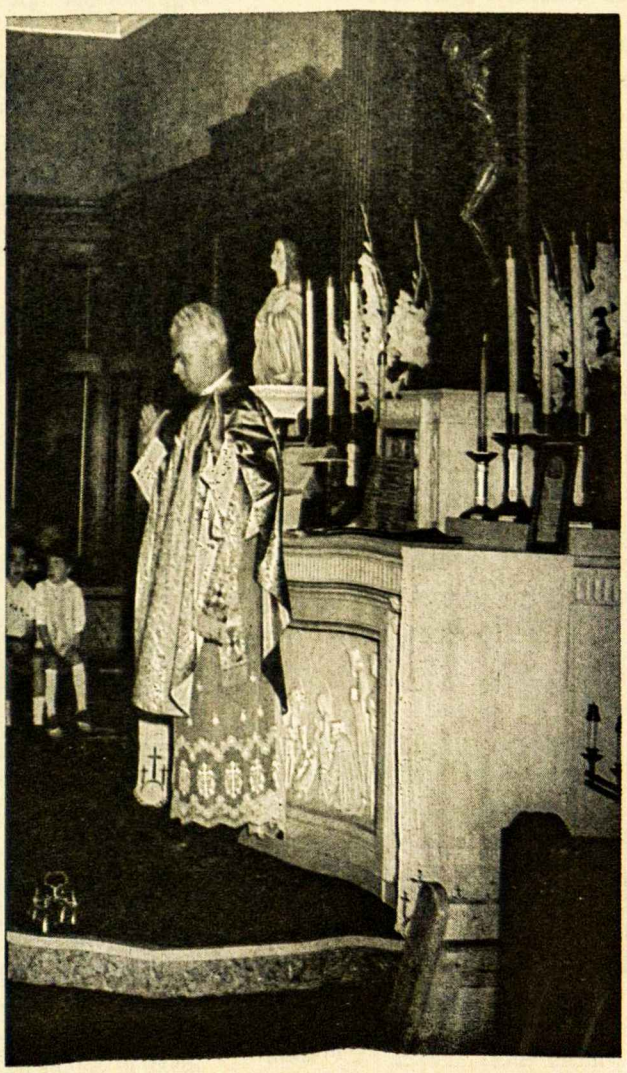

Dalia Jasaitytė, Aida Palytė ir Eglė Pauliukonytė iš stovyklautojų.

Nepajutome kaip greitai prabėgo tos dvi savaitės, kadangi visada buvome užimti — turėjome iškylą į "Shooting Rock", buvo kaukių balius, dainų vakaras ir t.t. Greitai ir atskubėjo stovyklos užbaigimas.

Iš ryto buvo iškilmingas posėdis, per kurį davė įžodį: jaunučiai ateitininkai — Andrius Ambraziejus, Rafaelis Beržinskas, Kęstutis Bungurda, Skirmuntas Bungurda, Ramunė Čibaitė, Saulius Čibas, Daiva Izbickaitė, Eduardas Meilus, Genė Plonytė, Roma Šukytė, Linas Vaitkus, Tomas Girnius; jaunesnieji moksleiviai — Onilė Vaitkutė, Juozas Juška; vyresnieji moksleiviai — Rūta Rastonytė, Aldona Rygelytė. Jaunučius egzaminavo p. J. Ambraziejienė, o jaunesniuosius ir vyresniuosius moksleivius egzaminavo kun. G. Kijauskas, SJ. Po iškilmingo posėdžio susirikiavome ir, nešdami vėliavas (dalyvavo Worcesterio, Bostono ir New Yorko vėliavos) ėjome išklausyti Šv. Mišių.

Paskutinį kartą nuleidę trispalvę, pradėjome skirstytis, važiuoti namo. Buvo liūdna palikti savo draugus, ypač tiems, kuriems ši stovykla buvo paskutinė. Tačiau išsivežėme su savimi daug brangių atsiminimų, kurie su mumis pasiliks visada.

Stovyklos nuotraukos: pirmame puslapyje — stovyklautojai prie vienuolyno; antrame — stovyklos kapelionas kun. P. Butkus; trečiame — stovyklautojai stiprinasi.

vox populi...

Mieloji Redakcija,

Garbė Kristui!

Tris užuojautas! Vieną — E. Bradūnaitei; kitą — ją užsipuolusiam Daktarui, trečią — Jums.

Kad ta užuojauta taip vėlai Jus pasiekia kaltas ne vien mano nerangumas rašyti, bet ir ta didžioji toluma, kurią ATEITIS įveikia tik per 2-3 mėnesius.

Pirmoji užuojauta p. E. Bradūnaitei, kurios jautrias, krikščioniškas mintis Daktaras iškoneveikė pavadindamas "sapaliojimais". Nenusimink, p. Bradūnaite ir dėlto nemesk savo plunksnos! Mūsų idealas Kristus irgi buvo apšauktas "velnio apsėstu" ir "pagal įstatymus" buvo pasmerktas prikryžiuoti. Kiekvienas, kurs drįs nuoširdžiai laikytis Kristaus doktrinos ir ją viešai išpažinti, susilauks to paties likimo. Esate geroje kompanijoje. Tuo galit tik didžiuotis. Sveikinu Jus!

Antroji užuojauta Daktarui. Jis, be abejo, nesijaučia esąs jos reikalingas. Gali net įsižeisti, jei — neiškentęs, mes akį į kur nors pasiskolintą "Ateitį" — ir joje ras tai, kas čia parašyta. Tat vietoje užuojautos geriau gal bus pakartoti Išganytojo maldą: "Tėve, atleisk... nes neišmano, ką daraș".

Trečioji užuojauta pačiai Redakcijai. Iki ATEITIS dėliojo nieko neangažuojančius straipsnelius, noveles, poezijas, žinutes — viskas buvo tvarkoje. Bet kai Jūsų kolektyvas suprato, jog ateitininkų žurnalas negali tenkintis "išdvokusia druska", negali tenkintis gimnazistų klasės laikraštukų lygiu, ir pradėjo rimtai imti savo atsakomybę pateikti ateitininkams aiškią krikščionišką liniją **visais aktualiais mus supančio gyvenimo degamais klausimais,** tai jau skandalas?

Ir kaip nebus skandalas! Jūs drįstate kirbinti saldžiai savo pasitenkinime miegančias sąžines! Jūs drumsčiate senas "šventas baltųjų tradicijas"! Jūs drįstate būti samariečiais ir apiplėštam, sumuštam bei pakelėj pamestam juodžiui ištiesti pagalbos ranką, protestuoti prieš jam daromą didelę skriaudą, bei reikalauti jam teisybės! Ne, ne juodžiui Afrikoje, bet čia pat netoliese gyvenančiam, gal tame pat fabrike dirbančiam...

Džiaukis, Redakcija, kad Daktaras tik savo prenumeratą tenutraukė. Jonui Krikštytojui Erodas galvą nuo pečių nukėlė, kai tas drįso valdovui tarti: "Nevalia tau turėti savo brolio žmonos". Ar sakysim: "Nevalia turėti brolio žmonos". ar — "Nevalia siaurinti juodosios rasės žmoniškąsias teises", — principas tas pats, o kaltasis rėks ir keršys, ir šitokiu savo elgesiu, anot Išganytojo, "tarsis Dievui garbę daraș".

Jūsų paguodai primintinas šv. Povilo laiškas Timotiejui. "Ateis laikas, kad nepakęs sveiko mokslo... nusigręš nuo tiesos, o gręšis prie pasakų... Bet tu skelbk žodį, nesiliauk; laiku ir nelaiku; įrodinėk, ragink visu kantrumu". Taip darydami ir Jūs turėsite Apaštalo atlyginimą, tą malonų sąžinės liudijimą, kad "gerą kovą kovojau... išlaikiau tikėjimą. Gale man atidėtas teisybės vainikas, kurį man duos aną dieną Viešpats, teisusis Teisėjas; ne tik man, bet ir tiems, kurie myli jo atėjimą" (2 Tim. 4, 7 ir k.).

Eikit ir toliau savo teisingu Kristaus nurodytu keliu! Su visu jaunatvišku užsidegimu!

Kun. Jonas Kidykas

jaunučių stovyklos istorija

Kennebunkport, Maine

JUZĖ KRUZĖ

Užrašyta Tėvų Pranciškonų žemiškoj karalystėj, kur niekas nepaklysta, berniukams plojant, mergaitėms raudojant, metais šešiasdešimt penktais, tarp koplyčių po beržais. Nihil obstat. Viskas tiksliausia — Tėvas Kijauskas.

APIE SĄJUNGININKUS — UODUS IR VIRŠININKUS:

Uodas zyzia, uodas kanda,
Uodas kimba tau į sprandą.
Jau, brolyti, pajuodai,
Čia tave užpiaus uodai.

Jei viršininkų nebūtų,
Jei uodai čia neužkliūtų,
Komendantas jei nepyktų,
Stovykla geriausiai vyktų.

Generolas Pauliukonis,
Rankoves atsiraitojęs,
Naktimis po kiemą šaudo,
Pasislėpusius sugaudo.

Komendantas, Dieve mano,
Daugel žino ir išmano.
Savo ūsą tik pakrato,
Viską girdi, viską mato.

Gedvilaitę, jei neklystam,
Iš Toronto jau pažįstam.
Ji ne tik gerai paskaito,
Vaikus vaiko net sukaitus.

Jėzuitas iš Čikagos
Kai stovykloj atsirado,
Visa žemė sudrebėjo,
Paskaitėlės prasidėjo.

APIE DRAUGUS IR JŲ VARGUS:

Vakare, kai gulti varo,
Šnabždam, šnekam iki valios.
O ryte, kai keltis reikia,
Žiovaujam, stovyklą peikiam.

Vienas serga, antras stena,
Trečias draugą laukan gena;
Petrui baisiai pilvą skauda,
Jonas verkia, mamos rauda.

O kai tik įsidienoja,
Ir kieme smagiai bėgiojam,
Žiūrėk, Vytui kelnės plyšo,
Algiui batas atsirišo.

Paskaitėlių pasiklausius,
Truputėlį apsiblausiam.
Vai gyventi būtų gera,
Jei žaidimams nebūt galo.

Va, Beržinskis — mūsų vadas.
Kol mums geras, tegul veda.
Su Mockūnu ir Meilum
Jam vadystės mes negailim.

Ir mergaičių pulką turim,
Bet į jas visai nežiūrim.
Kitais metais pažiūrėsim,
Kai gerokai paaugėsim.

APIE SVEČIUS IR MUS PAČIUS:

Guliu lovoj antram aukšte
Ir jaučiuosi tartum paukštis.
Iš aukštai visus matau,
Bet skraidyti nebandau.

Lovą kloti, kiemą šluoti, —
Nėra laiko padejuoti.
Šitas pareigas reikėtų
Vien mergaitėms patikėti.

Iš New Yorko, iš Čikagos,
Pennsylvanijos, Kanados
Svečiai vaikšto, padus trina,
Mūsų vargų nebežino.

Jūros vandenį pauosto,
Susivilgo iki juostos,
Šaltą orą piktai keikia,
Maine valstiją baisiai peikia.

O valgykloj prisikimšę,
Ant lietaus piktai įniršę,
Pakampiuose miega, sanudžia
Ir namus sapnuoja graudžiai.

APIE ŠEIMININKUS PRANCIŠKONUS IR ŠEIMININKES SU SIJONAIS:

Gaunam kumpio ir kiaušinių,
Vaikštinėjame ištinę,
Kopūstėlių dar užkandam
Ir viens kito jėgas bandom.

Prieglobstyje Pranciškonų
Plečias, pučias mūsų šonai.
Šeimininkių skanų maistą
Bekramtydami sukaistam.

IR STAIGA — ŠTAI PABAIGA:

Paskutinį žodį rašom,
Visų jūsų atsiprašom.
Ką praleidom, ko nematėm
Pataisysim kitais metais.

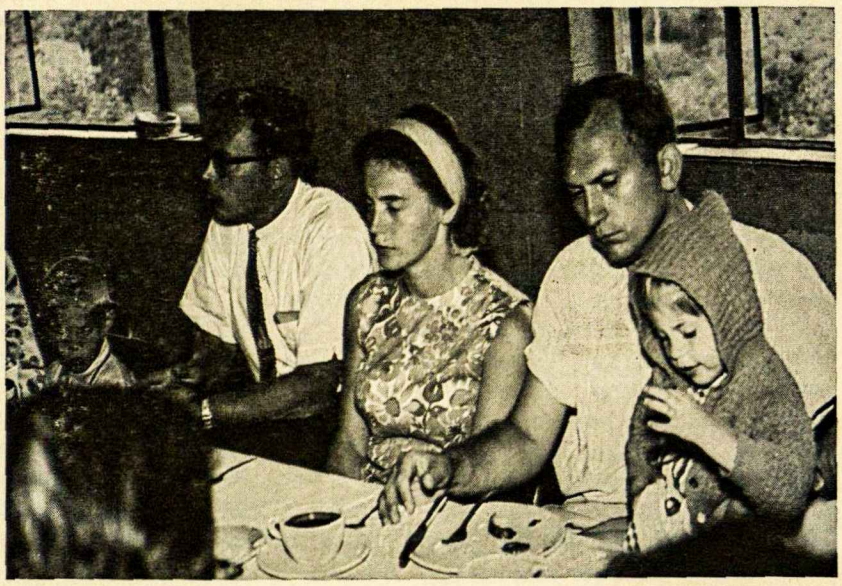

SUSTOSIU

IR PAGALVOSIU

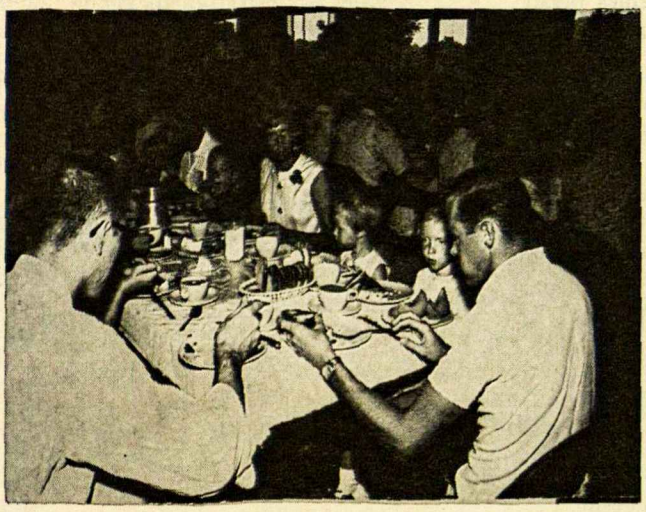

Sendraugių savaitė Dainavoje

Lietinga sekmadienio popietė — rugpiūčio pirmoji. Su vėju iš šiaurės į Dainavą. Kalnelis, koplytstulpis, kryžkelė. Akis patikrina, ar viskas taip, kaip atsimeni. Ne — dar neužgijusi žemė, pradraskyta naujam paplūdimiui. Mašinų prie baltojo namo kaip jomarke: šiandien stovyklos šventė — vyskupas Brazys laikė mišias, kalbėjo suvažiavusiems. Pavėlavom. Gaila.

Lovas dalina J. Gylienė ir A. Daugirdas. Prie valgyklos durų įprastas vaizdas į vakarus. Ne. Anapus ežero, ant kalniuko statomas naujas pastatas.. Regis, kad tupykla. Pažanga. Kaimynas sako, kad tai moksleivių pradėti statyti Gedimino stulpai. Netikiu. Nepanašūs.

Daug pažįstamų. Baltojo namo salėj prie ugniakuro spragsi kalba. Jau po dvyliktos — akys merkiasi, nors kava jas dar spardo, kad neužmigtų.

Kasdieninė duona

Pirmadienis — jau stovyklos diena. Namelyje burzgia skustuvai. Šeimininkės indus tarškina. Baltojo namo salėje mišios — taip visą savaitę pradėsim. Stovyklos kapelionas jė-

zuitas — tėvas P. Rabikauskas. Iš Romos. Meldžiamės ir giedame kartu. Prisimename dr. V. Manelį, kuris staiga mirė. Naujas pergyvenimas: meldžiamės psalmių žodžiais. Giedame psalmes: visi balsai jungiasi į "Dievas — mūsų prieglauda ir stiprybė". Smagu, kad parapijose prigytų. Ką reiškia kartu, savo kalba melstis? Prisimenu keturių metų mergytę pirmojoj eilėj, kuri garsiai ir aiškiai kartu su visais kalbėjo "Tėve mūsų".

Kasdieninės duonos. Nauja sistema: sėdime prie to paties stalo per visą stovyklą. Vieta garantuota. Minusas — daug žmonių taip ir lieka veidais be pavardžių. Daina nesimezga — pensionate nedainuojama. Sekančiais metais pabandyti: keli rezervuoti stalai pastovumą mėgstančiom dūšiom, likusieji — žmonėm be šaknų.

Mūsų šįmet daug. Net daugiau, kaip pernai. Vaikų galybės — stovyklautojo amžiaus vidurkis greit bus žemesnis už studentų stovyklos. Stovyklos valdžia graudena tėvus, kad vaikus prižiūrėtų: žvyro duobės pilnos pavojų. Tėvai užsirūstinę — ne tam čia, kad paskui vaikus lakstytų. Vaikų darželis veikia tik per paskaitas. Reikia jį plėsti. Kitais metais bus geriau. Arba.

Kam stovyklon?

Ne piknikas. Ne kurortas. Studijų savaitė. Troškulys minčiai: ypač pas moteris. Kas gero šioj savaitėj? Studijinė mintis — jaunimo auklėjimas. Paskaitos plačiau užgriebia. Bravo.

Sekmadienį kalba vysk. P. Brazys, MIC, apie atsinaujinančią Bažnyčią. Birmadienį dr. Bieliauskas apie jaunuolį dviejose kultūrose. Paskaita daugiau manifesto. Verčia galvot. Antradienį kun. dr. Gutas apie vaiko religinį auklėjimą. Įvadas — nėra laiko minčiai vystyti. Daug klausimų. Trečiadienį būrelių diskusijos; tautinis auklėjimas šeimoje. Praveda J. Dėdinas, A. Gečys, V. Kamantas ir R. Kontrimas. Skaitėm Dambriūno knygutę. Neatsako klausimų. Patys graibomės atsakymų. Geriau. Vistiek reikia patiem apsispręsti. Ketvirtadienį — dr. Vygantas. Apie rasinį klausimą. Ką mes pasakytume apie mėlyną žmogų? Penktadienį — kun. dr. Rabikauskas apie neturtą Bažnyčioje. Lieka klaustukas. Šeštadienį dr. Skrupskelis apie laisvę. Iš pagrindų. Diskusijose tęsiam minties eksperimentą.

Diena eina vakarop

Oras atšyla. Daužom tinklinio sviedinį. Lakstom paskui teniso kamuoliuką. Maudomės dviejuose pliažuose. Ričardas suka filmą iš stovyklos buities — nekalti piliečiai laistomi kibirais. Vyksta kūryba — inžinierius kasa smėlį vaikų dėžei, chemikas stato slidinėjimo įtaisą. Pokalbiai, pokalbiai. Vyrų barako prieangyje jau vėlumoje sprendžiama, kaip elgtis su ALTu ir žygiais.

Vakarop kyla vėsuma. Vaikai gaudomi praustis ir miegoti. Prie valgomosios salės durų ratas dainuoja. Broniaus dainų skrynia neišsemiama. Vakaras atranda mus paveiksluotoje salėje (čia visą savaitę tęsiasi R. Laniausko ir V. Misiūnaitės bei kitų paroda). Klausomės apie Jasmanto "Gruodą". Stebime piligrimo kelionės skaidres. Klausomės mergaičių iš Pietų Amerikos ir Lenkijos. Žiūrime į R. Šležo filmą "Velnio bala". Girdime juostoje Vladą Šlaitą ir galvojame apie V. Skrupskelytės duotą aiškinimą. Prisimename Jaunimo Kongresą, šokių šventę ir praeitų metų stovyklas V. Kamanto filmoje. Plojame vaikų pasirodymui. Stovyklai nuperkame ir padovanojame gerą pianiną — jis mums praskamba Nijolės Dėdinienės rečitaliu.

Pasaulis į Dainavą

Šeštadienio rytą pasaulis atranda stovyklą. Svečių antplūdis. Dingsta ir svetingumas: nėra lovų, lėkščių ir sriubos. Svečiams griežtai draudžia valgyti kartu su stovyklautojais. Blogai. Galėjom valgyti ir dviem pamainom. Galėjom ir Maggi vietoj viščiukų. Kitais metais turėtume būti svetingesni.

Vakare salė pilna žmonių. Koncertas: Violeta Čižauskaitė, Tadas Rūta ir Manigirdas Motekaitis. Pranešinėja Daiva Bajorūnaitė. Violeta randa daug gerbėjų. Tadas imponuoja stipriu balsu. Manigirdas — įkūnyta precizija. Po koncerto šokam, gyviems muzikantams grojant. Į žvaigždes žiūrim. Sudiev, Dainava.

Sekmadienio rytas. Pusryčiai prie baltai padengtų stalų. Sąjungos pirmininkas dr. Pikūnas dėkoja dr. Kebliui ir inž. Mikailai, kurie labai daug stovyklai dirbo. Padėka Vaclovui Kleizai, kuris buvo stovyklos komendantu.

Skirstomės: Gražina ir Romualdas grįžta į St. Louis; Raimonda ir Ričardas turi aštuonių šimtų mylių kelionę į Poughkeepsie; Teresę ir Algį laukia ilga autostrados kelionė; Dalios lėktuvas nerimauja kelionei į Los Angeles. Mašina po mašinos išsiveža po gabalėlį stovyklos. Savaitę stabtelėję vėl išvažiuojam ilgai kelionei.

A. ir A. Liulevičiai

Nuotr. **A. Viliušio**

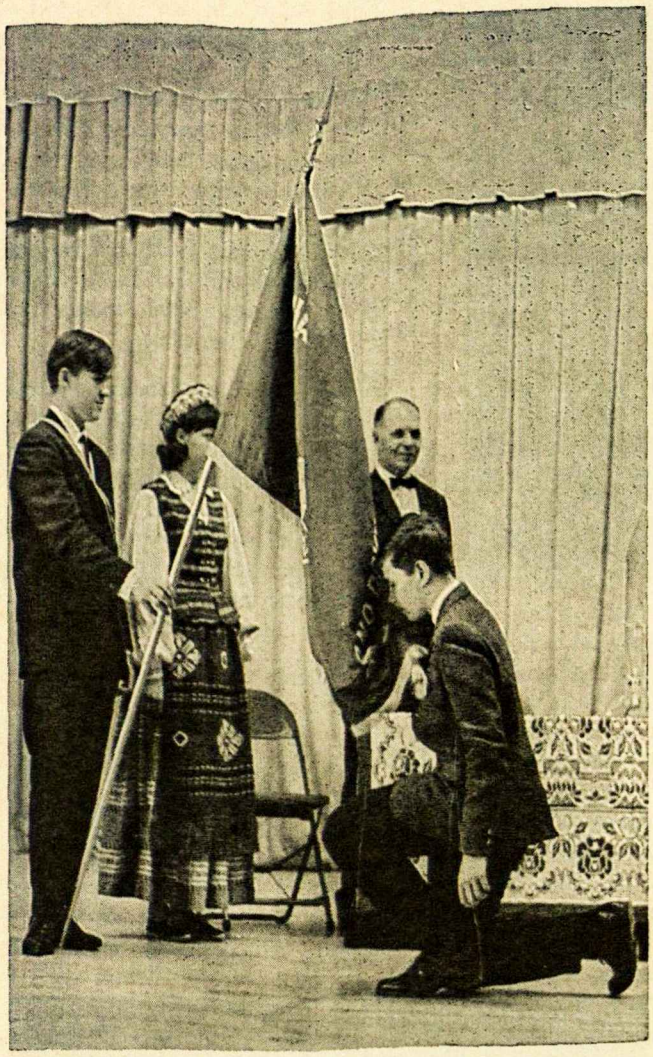

Po pasižadėjimo R. Juzaitis bučiuoja moksleivių ateitininkų vėliavą. Prie vėliavos Tomas Gasparėnas, toliau — Irena Avižonytė ir K. Čikotas.

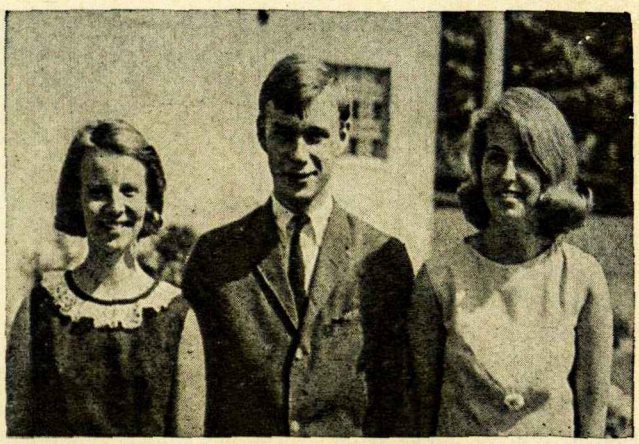

Naujoji Philadelphijos studentų ateitininkų valdyba. Danutė Muraškaitė — sekretorė, Edvardas Skladaitis — iždininkas ir Rima Salytė — pirmininkė

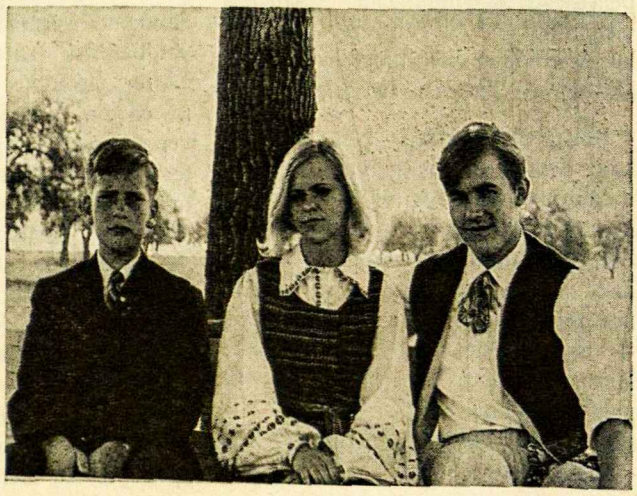

Naujoji Philadelphijos vyresniųjų moksleivių ateitininkų valdyba. Vytas Maciūnas — iždininkas, Julija Čikotaitė — sekretorė ir Tomas Gasparėnas — pirmininkas.

iš Philadelphijos ateitininkų šeimos šventės

Philadelphijos jaunučiai ateitininkai pas skulptorių p. P. Vaškį mokosi keramikos.

Nuotraukos V. Ramūno

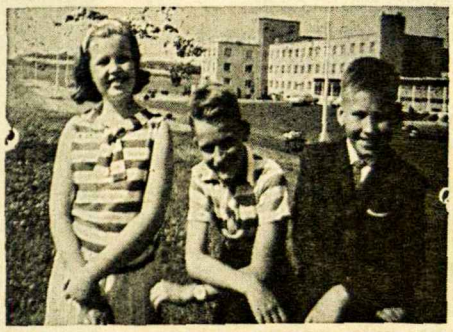

Pati jauniausioji Philadelphijos ateitininkų (jaunučių) valdyba 1965 m. Iš kairės: Danutė Juzaitytė — sekr., Virgus Volertas — pirm., Petras Vaškys — ižd.

nuo rytų iki vakarų

WORCESTER, Mass.

DANUTĖ PUMERYTĖ

Kai būrys Worcesterio moksleivių at-kų išvažiavo stovyklauti į Kennebunką, jie niekaip nesitikėjo, kad grįš laidotuvėms. Dar stovyklaudami išgirdo liūdną žinią, kad jų gera draugė ir kuopos narė paliko šį pasaulį ir nuėjo į amžinąjį. Buvo sunku tikėti, kad Danutė daugiau nebus mūsų tarpe, ir kad negalėsime daugiau su ja pasikalbėti. Dar stovykloje kun. G. Kijauskas, SJ., pravedė maldas už jos vėlę, ir visa stovykla prašė Dievo jai duoti amžinąjį atilsį. Grįžę į Worcesterį, ėjom aplankyti jos karstą. Susirinko labai daug žmonių pasimelsti už jos sielą. Vyčiai, skautai ir ateitininkai pasimainydami stovėjo garbės sargyboje ir visi kalbėjo rožančių.

Danutė gimė Worcesteryje, Mass. birželio 8 d., 1951 m. Ji priklausė šv. Kazimiero parapijai, ir baigė šv. Kazimiero pradžios mokyklą. Jau šių metų pradžioje Danutė jautėsi silpnai, bet visdėlto niekam nesiskundė ir buvo labai maloni bei širdinga. Ji priklausė vyčiams, skautams, ateitininkams, ir šįmet buvo išrinkta šv. Kazimiero mokyklos Sodaliečių pirmininke.

Danutė žinojo, kad ji nepasveiks iš savo ligos, tačiau niekam nesiskundė ir nesipasakojo savo sunkumų. Nors jos gyvenimas ir buvo labai trumpas, Danutė Pumerytė yra tikras pavyzdys krikščioniškos meilės ir pasiaukojimo.

PHILADELPHIA, Pa.

Šių metų birželio 28 d. Philadelphijos ateitininkai šventė šeimos šventę. Sekmadienį mašinos riedėjo link Villa Joseph Marie — Newtown, Pa., pas šv. Kazimiero seseles. Vieta apsupta medžiais, sodais ir žaliuojančiais laukais. Seselės įsikūrusios naujai statytuose pastatuose, kur išlaiko mergaičių gimnaziją, jų bendrabutį ir senelių prieglaudą.

Šventė pradėta 11:30 val. pamaldomis, kurias atnašavo dvasios vadas kun. dr. Širvaitis. Ateitininkų ir svečių susirinko nemažas skaičius. Po pamaldų rinkomės į erdvias patalpas pietums. Pasistiprinę salėje turėjome iškilmingą posėdį, kurį atidarė vietos at-kų sendraugių pirmininkas K. Čikotas. Posėdžio metu įžodį davė: Jaunučių — V. Bakanas ir R. Šileikaitė. Jaunesnių moksleivių — D. Bakanaitė, D. Juzaitytė, A. Maciūnas, P. Vaškys, V. Volertas. Vyr. moksleivių — J. Čikotaitė, D. Jurevičiūtė, R. Juzaitis, V. Maciūnas ir Ald. Šalčiūnaitė. Studentų — D. Muraškaitė, R. Salytė ir E. Skladaitis.

Įžodžius priėmė ir žodžiu juos pasveikino dvasios vadas kun. dr. Širvaitis. Studentų vardu kalbėjo Ed. Skladaitis, o jaunučių Petras Vaškys. Posėdžiui pirmininkavo A. Juzaitis. Jis linkėjo visiems ateitininkams ištvermės ir ryžto.

Po rimtos dalies buvo jaunučių ir moksleivių išpildyta įvairi meninė programa.

Atskiruose susirinkimuose buvo išrinktos naujos valdybos. Į moksleivių valdybą išrinkti: T. Gasparėnas, pirmininkas, J. Čikotaitė, sekretorė, ir Vyt. Maciūnas, iždininkas. Į jaunučių išrinkta: Virgus Volertas, pirmininkas, D. Juzaitytė, sekretorė, ir P. Vaškys, iždininkas.

Po susirinkimų dar ilgai nenorėta skirstytis. Diena graži. Vyresnieji šnekučiavo, o jaunimas dalinosi įspūdžiais. Jaunučiai gyvai žaidė kieme ir mėgino ragauti net obuolių iš seselių sodo. 1965 metų šeimos šventė pasisekė labai gražiai. Philadelphijos ateitininkai yra labai dėkingi Sendraugių valdybai, ir ypač pirmininkui K. Čikotui už jos suorganizavimą, šv. Kazimiero seselėms už gražų priėmimą ir jų nuoširdų vaišingumą.

Pageidautina, kad tokia šventė būtų ruošiama ir kitais metais.

Korespondentas

Philadelphijos ateitininkų šventės metu eisena į pamaldas. Nuotr. V. Ramūno

ALp(LKA)1786
1965, Nr.7

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAI

I. Garbės Prenumeratoriai:

Kun. V. Kriščiunevičius (Detroit)
Dr. J. Karvelis (Chicago)
V. Zubkus (Lanham, Md.)

II. Aukojo "Ateičiai"

Vytas Valaitis (Corona, N.Y.) $10.00 (ne $3.00 kaip per klaidą buvo paskelbta pereitame Nr.)
Kun. B.A. Rutkauskas, O.P. (Boyce, La.) $3.00
St. Daugelienė (Washington, D.C.) $2.00

III. Apmokėjo prenumeratą užsienio moksleivijai

Prof. dr. Pr. Jucaitis (Toledo, Ohio) $3.00

Už garbės prenumeratas, aukas ir paramą moksleivijai nuoširdžiai dėkoja **"Ateities" Administracija.**

"JAUNIMO BIBLIOTEKOS" Lietuvių
dabar begulintys BALFO Centre (Unite
Fund, 105 Grand Street, Brooklyn, N.Y)
cenatų-užpirkėjų 100, 150, 200 dolerių siuntoms ypač Pietų Amerikos lietuviukams.

1.	Pr. Gavėno JAUNOJO GALIŪNO KELIU	$2.00
2.	St. Džiugo KETURI VALDOVAI	$2.00
3.	Br. Zumeris GYVENIMO KELIU	$2.00
4.	GARBĖ DIEVUI	$2.00
5.	MAŽŲJŲ SKAITYTOJŲ LAUKIAMA KNYGA	$2.00
6.	J. Keller ir Petras Urbaitis ŠIAI DIENAI IR RYTOJUI	$1.50
7.	VAIKŲ AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE	$1.50
8.	M. Krupavičius LIETUVIŠOJI IŠEIVIJA	$2.00
9.	NEKLAUŽADOS	$2.00
10.	GIESMYNĖLIO PALYDAS	$8.00
11.	ŠV. JONAS BOSCO	$5.00
12.	Guareschi—A. Sabaliauskas DON KAMILIAUS MAŽASIS PASAULIS	$2.00

Lietuvių Saleziečių Įstaigoje, Castelnuovo Don Bosco, Italijoje, lietuviškasis jaunimo židinys liepos 20 d. įžengė į savo 14-tuosius metus. Šiemet jaunimas žymiai padidėjęs, nors patalpos nedidelės ir negali talpinti daugiau kaip 60 berniukų. Įstaiga jokių pajamų neturi ir jokia organizacija ja nesirūpina. Ji turi išsilaikyti vien tik iš tautiečių dosnumo. Todėl kun. Petras Urbaitis atvyko į Š. Ameriką pašalpos maldauti. Jis reikalingas visų mūsų tautinio jautrumo ir konkrečios talkos. Pagrindinė kun. P. Urbaičio būstinė: 2421 W. 45 Str., Chicago, Ill. 60632.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION
(Act of October 23, 1962: section 4369, Title 39, United States Code)

1. Date of Filing Oct. 1, 1965
2. Title of Publication: "ATEITIS".
3. Frequency of issue: Monthly except July and August
4. Location of known office of publication: 5725 South Artesian Avenue, Chicago, Illinois 60629
5. Location of the headquarters or general business office of the publishers: 5725 South Artesian Avenue, Chicago, Illinois 60629
6. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor:
   Publisher: Lithuanian Catholic Youth Association, Inc. (not-for-profit), 5725 South Artesian Avenue, Chicago, Illinois, 60629
   Editor: S. Radvila, 4545 W. 63 St., Chicago, Illinois, 60629
   Managing Editor: J. Rackauskas, 5725 South Artesian Avenue, Chicago, Illinois, 60629
7. Owner: Lithuanian Catholic Youth Association, Inc. (not-for-profit), 5725 South Artesian Aąenue, Chicago,, Illinois, No Stockholders.
8. Known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities: none.
9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation.
10. This item must be completed for all publications except those which do not carry advertising other than the publisher's own and which are named in sections 132.231, 132.232, and 132.233, Postal Manual (Sections 4355a, 4355b, and 4356 of Title 39, United States Code). We do not carry any advertising.

I Certify that the statements made by me above are correct and complete:

signed: **J. Rackauskas**
business manager

Oct. 1, 1965

90.725.38